poeztowa Opłata uiszczona ry czaltem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 114 (1128) | Łódź, Niedziela 29 Maja 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז, זונטאג כז אייר תרפ"ז. | Nr. 114 (1128)

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

צו דער האָכצייט-פייערונג פון פרל.

ברכה לאה בזעזינסקא

מיט ה' שמחה גדליהו מאקאווסקי

ווינשען מיר זיי אַ הערצליכען מזל טוב

שמואל יצחק רינגאַרט און פרוי.

טושין, אין ל"ג בעומר 1927.

צענטראַלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד

פון דער לאָדזער וואיעוואודזטווע, פיעטריקאָווער 10.

849

היינט, זונטאג, דעם 29-טען מאי, 7 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאל

א מאסען-פערזאמלונג

וועגען דער שווערער גזרה פון

זונטאג-רוה

סוחר'ישע און האנדווערקער-פעראיינען.

מיט'ן אנטייל – – – – פון

צוליב דער וויכטיגקייט פון אויבענדערמאנטע ענין, קומט מאסענהאפט!

די פערוואלטונג.

אכטונג, קליינהענדלער!!

דער צענטראַל-קליינהענדלער-פעראיין אויף לאָדזער וואיעוואָדזטווע (זאוואַדזקא 5) רופט אַלע לאָדזער קליינהענדלער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, אויפ'ן גרויסען

מאסען-מיטינג,

וואָס קומט פאָר היינט, זונטאג, דעם 29. מאי, 6 אַ זייגער אָוועַנד אין אייגענעם לאָקאל וועגען אָבשאַפען די גזירה פון צוואנגס-זונטאָג-רוה, וועלכע רואינירט דאָס קליינהענדלערטום.

859

קליינהענדלער, קומט מאסענהאַפט! איינגאנג פריי!

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פאמיליע, ווי אויך דער פערוואלטונג דריקען מיר אויס צוליב'ן טויט פון

נ. ע.

חיים שלמה פרעהליך

(וויצע פרעזעס פון סוחרים- און פאבריקאנטען פערבאנד, פיעטריקאָווער 10)

די פערוואלטונג פון סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין

פון לאָדז און אומגעגנד, פאלודניאָווא 15.

842

מיין טיפסטען מיטגעפיהל דער פאמיליע, ווי אויך דער פערוואלטונג דריק איך אויס צוליב'ן טויט פון

נ. ע.

חיים שלמה פרעהליך

(וויצע-פרעזעס פון סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד, פיעטריק. 10.

בנימין רוס,

פרעזעס פון סוחרים- און פאבריקאנטען פעראיין

פון לאָדז און אומגעגנד. פאלודניאָווא 5.

843

די ביליגסטע קוועלע

פון פערפומען, זייפען, פודער, געזיכטס-קרעמען.

פערשידענע צאהן-פאסטעס פון די בעסטע אויסלענדישע פירמען איז צו בעקומען נור ביי דער האנדלונג-פירמע

S.Buchwajc, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

טיף געריהרט פון דעם אומגליק, וואָס האָט געטראָפען דער פאמיליע פרעהליך, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון וויצע-פרעזעס

נ. ע. כאלא פרעהליך

בעטייליגען מיר זיך אין דעם צער פון דער גאנצער פאמיליע. אין דעם פערשטאָרבענעם פערליערן מיר אַ טיכטיגען און מוטיגען קעמפער לטובת די אינטערעסען פון אונזער פעראיין.

עהרע זיין אָנדענקען!

די פערוואלטונג פון בעקער-מייסטער-פעראיין אין לאדז, פאמארסקא 15.

844

דער בעוואוסטער פענסיאנאט

- פון -

פרוי ג. ליכטענשטיין

אין טאַרזשיאַנקי (ביי קאַלושקי)

ווערט געעפענט אין די ערשטע טעג פון חודש יוני

ספעציעלע פעדאגאגישע השגחה אויף קינדער. קלאַוויר אויפ'ן אָרט.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט:

G. LICHTENSZTAJN, Aleja 1-go Maja 11. טעגליך פון 3–5

848

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבע און נישט פערגעסענע מאַמע, אונזער טייערע שוועסטער, שוועגערין און מומע

נ. ע.

גאלדע שטיין

(בת ר' וואלף ז"ל)

אין בליהענדען עלטער פון 27 יאהר.

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאג, פינקטליך 1 אַ זייגער מיטאָג פון סאַנאַטאָריום "אוניטאַס", פוסטאַ 19, וועגען וואָס עס מיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

843

האנדווערקער-צענטראַלע, אפט. אין לאדז, זאוואדזקא 5.

צו אלע האנדווערקער-פעראיינען!

מיר זענען מודיע אַלע האַנדווערקער אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך די נישט אָרגאַניזירטע האַנדווערקער, אז ביי דער האנדווערקער-צענטראַלע, זאוואדזקא 5 איז געעפענט געוואָרען

א סעקרעטאריאט און אידיש בורא

מיט'ן אָנטייל פון 4 ארגאניזאציעס.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג יעדען טאג פון 11—1 מיטאָג און פון 7—9 אָוו. דאָס יורידישע ביוראָ — דינסטאג און דאנערשטאג פון 8—9 אָוונד.

ראט פון דער האנדווערקער-צענטראלע

זאוואדזקא 5.

857

אנאנסען אין "נייעס פאלקסבלאט" ערפאלג!

האבען דעם בעסטען און גרעסטען

ענגלישער פּאַרלאַמענט איז מסכּים

מיט דער שטעלונג פון דער ענגלישער רעגירונג.

מיר ווילען נישט קיין מלחמה — זאָגט באַלדווין. — רוסישע שיפען ווערען אָפּגערופען פון די ענגלישע האַפענס. — דייטשלאַנד וועט שיצען די רוסישע בירגער אין ענגלאַנד. — מ'הויבט שוין אָן צו מאָביליזירען.

טשיטשערין קומט קיין וואַרשא.

לאָנדאָן, (ספּ. טעל.) אויף דער פרייטאָג'דיגער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט געהאַלטען אַ רעדע לויד דזשאָרזש, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז די איצטיגע רוסישע רעגירונג איז די מעסיגסטע פון אַלע ביז איצטיגע.

נאָכדעם האָט גערעדט טשעמבערלען, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דער פאַרשוואונדענער דאָקומענט איז ווירקליך געפונען געוואָרען אין „אַרקאָס", דער פּאַרלאַמענט האָט מיט 246 שטימען געגען 98 אַקצעפּטירט די שטעלונג פון די רעגירונג איבערצורייסען די בעציהונגען מיט רוסלאַנד. דער פאָרשלאַג פון דער „לייבאָר - פּאַרטיי" איבערצוגעבען דעם גאַנצען ענין אַ בעזונדערע קאָמיסיע איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

— אויף אַ מיטינג פון די קאָנסערוואַטיסטען האָט באַלדווין ערקלערט, אַז דאָס איבעררייסען די בעציהונגען מיט רוסלאַנד הייסט נישט קיין מלחמה, מיר ווילען נישט האָבען קיין פּאָליטישע בעציהונגען מיט מאָסקווע, מיר ווילען אָבער קיינעם נישט שטערען צו פיהרען אַ פּריוואַטען האַנדעל מיט רוסלאַנד.

לאָנדאָן, 28. (אַט"אַ). די סאָוויעטישע שיפען אין דער גאַנצער וועלט האָבען בעקומען אַ בעפעהל אויסצומיידען די ענגלישע פּאָרטען.

— די אַמעריקאַנישע רעגירונג לייקענט, אַז אין גאַנג האָבען זיך געוואָלט אָנהויבען ווירטשאַפטליכע אונטערהאַנדלונגען צווישען אַמעריקא און רוסלאַנד.

די לייבאָר-פּאַרטיי האָט איינגעאָרדנט אַ פּריהשטיק לכבוד דעם אָבּגעפאָהרענעם רוסישען „שאַרזש דע-אַפער" ראָזענהאָלץ.

לאָנדאָן, 28 (אַט"אַ). די סאָוויעטישע דעלעגאַציע האָט אָפיציעל מיטגעטיילט דער ענגלישער רעגירונג, אַז נאָכ'ן אָפּפאָהרען פון דער סאָוויעטישער דעלעגאַציע וועט די שוץ איבער די רוסישע בירגער איבערנעהמען די דייטשע מלוכה.

„עקאָ-דע פּאַרי" האַלט, אַז דאָס איבערנעהמען דורך דייטשלאַנד די שוץ איבער די רוסישע בירגער אין ענגלאַנד, הייסט, אַז דייטשלאַנד האָט זיך געשטעלט אויף דער צד פון רוסלאַנד. אויב אָבער דייטשלאַנד האַלט, שרייבט די דערמאָנטע צייטונג, אַז אויך ענגלאַנד וועט איהר איבערגעבען דעם שוץ איבער די ענגלישע בירגער אין רוסלאַנד איז דייטשלאַנד זיך טועה, ווייל ענגלאַנד וועט די דאָזיגע מיסיע איבערגעבען פראַנקרייך.

בערלין, 28 (ספּ. טעל.) די קאָמוניסטישע „ראָטע פאָהנע" ברענגט אַ ידיעה, אַז די ענגלישע רעגירונג נעהמט אונטער אַן אַקציע צוזאַמענצורופען אַ קאָנפערענץ פון פאַרשטעהער פון אַלע מלוכות אין דער גאַנצער וועלט, כדי אַרומצורעדען די מיטלען צו בעקעמפען די קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע.

טאָקיאָ, 28 (ספּ. טעל.) עטליכע יאַפּאַנישע צייטונגען מעלדען פון כאַרבין, אַז ס'איז דאָרט דערהאַלטען געוואָרען אַ בעפעהל צו מאָביליזירען די סאָוויעטישע אָפּטיילונגען.

בוקאַרעשט, 28 (ספּ. טעל) דאָ זענען מאָביליזירט געוואָרען עטליכע יאָהרגאַנג רעזערוויסטען, מ'רעכענט, אַז דאָס שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט די רוסיש-ענגלישע בעציהונגען.

לאָנדאָן, 28 (אַטע) אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָקומענטען, וואָס זענען געפונען געוואָרען בעת דער רעוויזיע אין „אַרקאָס", האָט די אַרגענטינישע פּאָליציי אַרעסטירט עטליכע קאָמוניסטישע אַגיטאַטאָרען אין בוענאָס-איירעס.

טשיטשערין איז וואַרשא.

וואַרשאָ, 28 (טעלעפאָניש) טשיטשערין, וועלכער וועט זיך אָפּשטעלען אין וואַרשאָ אויף זיין צוריקרייזע פון פּאַריז וועט האַלטען אַ ריי קאָנפערענצען פון ווילנער פּאָליטישער בעדייטונג.

סיים זאָל זיך אַליין פונאַנדערלאָזען

רעגירונג רופט צוזאַמען אַן'אויסערגעוועהנליכע סעסיע.

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פרייטאָג נאָכמיטאָג האָט דער סיים-מאַרשאַלעק אויפגענומען דעם שעף פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס קאַבינעט, פּולקאָווניק בעק. ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דעם 1 טען יוני וועט דער פּרעמיער פּילסודסקי קאָנפערירען מיט'ן סיים-און סענאַט-מאַרשאַלעק וועגען צונויפרופען אַן'אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים.

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). לויט דער איניציאַטיווע פון ענדעקישען קלוב איז היינט פאָרגעקומען אַ זיצונג פון פאַרשטעהער פון אַלע פּאָליטישע סיים-קלובען (די נאַצ. מינדערהייטען זענען נישט איינגעלאַדען געוואָרען). צו דער בעראַטונג זענען נישט געקומען די פאַרשטעהער פון „קלוב-פּראַצי".

די קאָנפערענץ האָט געוואָלט בעשליסען, אַז די סיים גרופּען זאָלען זיך ווענדען צום מלוכה פּרעזידענט וועגען צונויפרופען אַן'אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים. צוליב דעם אָבער, וואָס די רעגירונג האָט שוין בעשלאָסען צונויפצורופען דעם סיים איז דער ענין נישט בעטראַכט-געוואָרען.

ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע אין דעם זין, אַז דער סיים זאָל זיך קענען פונאַנדערלאָזען לויט אַן'אייגענעם בעשלוס.

דער פאַרשטעהער פון נ. פּ. ר. דעפּ. פּאָפּיעל האָט ערקלערט, אַז זיין קלוב וועט מסכּים זיין צו אַזאַ ענדערונג, אויב באַלד נאָכדעם וועט דער סיים ווירקליך אָננעהמען אַ בעשלוס זיך פונאַנדערצולאָזען.

אַ סענסאַציע האָט אַרויסגערופען די ערקלעהרונג פון דעפּ. גלאָמבינסקי, אַז די ענדעקעס ווילען נישט פּאָטאָגירען געגען אַ בעשלוס, אַז דער סיים זאָל זיך פונאַנדערלאָזען.

איינשטימיג איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אויפצוקלערען, אַז מיטגלידער פון מיליטער דאַרפען נישט האָבען קיין וואַהלרעכט.

די פּויליש-ליטווישע בעציהונגען.

קאָוונאַ, 28. (אַטע) דער ליטווישער פּרעמיער וואַלדעמאַראַס האָט ערקלערט, אַז אין די ליטוויש-פּוילישע בעציהונגען איז קיין שום נייעס נישט פאָרגעקומען, די איניציאַטיוו ליגט איצט אין פּוילישע הענד.

20 יאָהר אויסגעפיהרט אַמאָרד

און איצט פאַר'משפט צו 7 יאָהר תפיסה.

וואַרשא, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין אַפּעלאַציע-געריכט איז דאָ פאָרגעקומען דער אַפּעלאַציע פּראָצעס געגען דעם לאָדזשער דוד גראָס, וועלכער איז זיינער צייט פאַר-משפט געוואָרען צו 12 יאָהר שווערע תפיסה דורכ'ן קוטנער קרייז-געריכט, פאַר אַ מאָרד וואָס ער האָט געוואָלט מיט 20 יאָהר צוריק אויסגעפיהרען איבער 4 פערזאָן אין זשיכלין. (וועגען דעם גאַנצען ענין האָבען מיר בשעתו בעריכות געשריבען).

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט די שטראָף פערקלענערט פון 12 אויף 7 יאָהר תפיסה.

לעצטע טעג פאַר דער הלואה

שוין אָנגענומען די פאַרשטעהער פון באַנק-קאָנסאָרציום.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פרייטאָג איז געקומען פון פּאַריז קיין וואַרשאַ דער דירעקטאָר פון דעפּאַרטאַמענט און פינאַנץ-מיניסטעריום ה' באַראַנסקי.

גלייכצייטיג זענען געקומען קיין וואַרשאַ די פאַרטרעטער פון באַנק-קאָנסאָרציום די ה"ה דעניס און דולס.

די דערמאָנטע פאַרשטעהער זענען היינט צוגעטרעטען צו פינאַליזירען דעם הלואה-קאָנטראַקט, וועלכער וועט אונטערגעשריבען ווערען אין עטליכע טעג אַרום.

ס זענען אויך מיטגעקומען אַ שטאַב אָנגעשטעלטע, וועלכע וועלען זיך פערנעהמען מיט'ן שרייבען דעם פּראָטאָקאָל, דאָקומענטען א. א. וו.

פון מאָרגען אָן וועלען געמאַכט ווערען עקזעקוציעס.

וואַרשא, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס פינאַנץ מיניסטעריום האָט אַרויסגעשיקט אַ טעריטאָריעלע ציירקולאַר צו אַלע פינאַנץ-אַמטען, אַז פון מאָנטאַג אָן זאָלען זיך אָנהויבען עקזעקוציעס פאַר דעם נישט איינגעצאָהלטען אומזאַץ שטייער.

וואַרשעווער קהלה ביים

וויצע-פּרעמיער.

מעמאָריאַל וועגען צהאַנג-וונטאַג-רוה.

וואַרשא, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אַ דעלעגאַציע פון דער יודישער קהלה וועט זיך היינטיגע וואָך ווענדען צום וויצע-פּרעמיער בּאַרטעל און אַהם איבערגעבען אַ מעמאָריאַל וועגען אָפּשאַפען דעם צוואַנגס-זונטאָג רוה.

מוסאָליני גרויבט זיך אַליין

זיין נאָכפאָלגער איז נאָך נישט געבוירען געוואָרען.

רוים, 28 (ספּ טעל.) פרייטאָג איז געעפענט געוואָרען די סעסיע פון איטאַליענישען פּאַרלאַמענט, בעת מוסאָליני איז אַריינגעקומען אין זאַל, האָט מען איהם געמאַכט אומגעהויערליכע אָוואַציעס.

מוסאָליני האָט געהאַלטען אַ וואָרט און רעדענדיג וועגען דעם געזונד-צושטאַנד פון דער איטאַליענישער בעפעלקערונג, האָט ער זיך שאַרף אַרויסגעזאָגט געגען דער קינדערלאָזיגקייט.

„איך מוז מיר, האָט געזאָגט מוסאָליני, פאָרזיכערען די ממשלה איבער דעם איטאַליענישען פאָלק אויף אַ משך פון 10 ביז 15 יאָהר. דאָס איז אַן'אומבעדינגטע נויטווענדיגקייט, ווייל מיין נאָכפאָלגער איז נאָך נישט געבוירען געוואָרען, איך האָב בעשטימטע פאָרפליכטונגען געגען דער רעוואָלוציע און געגען איטאַליע.

ס'דאַרפען אויסגעפיהרט ווערען דריי גרויסע ווערק! די ענטגילטיגע אָרגאַניזאַציע פון דער בעוואַפענטער קראַפט, אָדורכפיהרען די עקאָנאָמישע און פינאַנציעלע סאַנאַציע און די רעפאָרם פון דער קאָנסטיטוציע.

מיר דאַרפען, האָט מוסאָליני ווייטער געזאָגט, בעוואַפענען 5 מיליאָן מענשען, אונזער לופט-פלאָט דאַרף זיין אַזוי גרויס, אַז זי זאָל פאַרדעקען דעם שיין פון דער זון אויף אונזער לאַנד.

מוסאָליני האָט געענדיגט: „אַלץ אין דער מלוכה, גאָרנישט געגען דער מלוכה, גאָרנישט אויסער דער מלוכה. נאָך 10 יאָהר, וועט מען איטאַליען נישט דערקענען, ווייל זי וועט אינגאַנצען איבער-ענדערען זייער גייסטיג אויסזעהן".

מאָראַ'דיגע שיפס-קאַטאַסטראָפע

310 מענשען דערטרונקען געוואָרען.

ניו-יאָרק, 28. (ספּ. טעל) אויפ'ן אַטלאַנטישען אָקעאַן האָט די שיף „מאַלאַלאַ" זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט דער טראַנספּאָרט-שיף „כריסטענסען". די שיף מאַלאַלאַ איז אונטערגעגאַנגען צוזאַמען מיט דער גאַנצער מאַנשאַפט. עס זענען אומגעקומען 310 פערזאָן. די שיף איז געווען איינע פון די עלטסטע פּאַסאַזשיר-שיפען אין אַמעריקא.

SZKOŁA
I. KACENELSONA
28 Cegielniana 28
טעלעפאָן 51-79.
איינשרייבונגען פון שילער און שילערינס אין אַלע פאָרבערייטונגס-אָפּטיילונגען ווי אויך אין די העכערע קלאַסען טאָג-טעגליך פון 10 ביז 1 פאַרמ. און פון 4 ביז 6 נאָכמ. די עקזאַמענס: דעם 29. און 30. מאַי.
די דירעקציע.
674

אונזער געעהרטען חבר און פערוואַלטונגס-מיטגליד אברהם בלאַכמאַן, צוליב'ן טויט פון זיין פאָטער
פנחס לייב נ. ע.
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל
די פערוואַלטונג פון פראָפ. פעראיין פון ציימונגס-פערשפּרייטער אין פּויליען, אָפּטיילונג אין לאָדז.
851

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אָהענד.

ס'ווערט געזוכט
אַ צימער
אַפּאַרטען מיט בעדינגונגען אָבצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פאַר M S.
841

אַ טיכטיגע
פערקויפער
אין דער שיך - בראַנזשע ווערט פון זאָפאָרט געזוכט
צו ערפאַהרען אין אַדמ. בעפאָרצוגט פון דער זעלבער בראַנזשע.
383

בית-ספר עממי עברי מעורב
בן שבע מחלקות ע"ש שלום-עליכם
של ההברה ליסוד בתי-ספר עממים וגני ילדים עבריים בלודז
7-קלאַסיגע העברעאישע קאָעדוקאַציאָנס-עלעמענטאַר-שולע
אויפ'ן נאָמען פון „שלום-עליכם"
ביי דער געזעלשאַפט פאַר יוד. פאָלקס - שולען און פאַר שול - ערציהונג
אין לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 11, טעל. 34-13
איז מודיע, אַז לויט דער פעראָרדנונג פון דער שול-מאַכט פון דעם 10. מאַי ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער פון דער 1. ביז דער 7. קלאַס ביז צום 1. יוני.
די עלטערן, וועלכע וועלען דעם טערמין פערשפּעטיגען, וועלען זיין געצוואונגען צו שיקען זייערע קינדער אין די רעגירונגס-פאָלקס-שולען. די אַבסאָלווענטען פון אונזער שולע ווערען קאָמפּלעט פאָרבערייט צו דער 5. קלאַס פון די יודישע גימנאַזיעס, ווי אויך אין „יבנה".
מיט אָנמעלדונגען ווענדען זיך פּאָלודניאָוואַ 11, פראָנט, 1. שטאָק פון 8—2 מיטאָג.
די דירעקציע.
767

וויכטיג פאַר עלטערן!
עלטערן, וואָס ווילען זייערע קינדער שיקען אין דער שולע צוזאַמען מיט דעם חדר, און אויך 7-יעהריגע קינדער, וואָס געהערען שוין צום שול-צוואַנג, ווערען געבעטען צו קומען זיי איינשרייבען נור ביז'ן 1. יוני ביי מיר אין דער שולע אויף מלינאַרסקאַ 8.
מנהל: פישעל וועבער.
852

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 29 מאי. 1927 — לאדז. 29 מאי. 1927

דער גנב
פון דער תליה אראפ.

אז מען דארף דעם גנב, נעהמט מען איהם אראפ פון דער תליה, און אז די גנב'ים פאסען זיך צו צו די פאדערונגען פון דער צייט — ארגאניזירען זיי זיך אין באזונדערע גרופירונגען, וואס דער הויפט-לאזונג זייערער איז: שמור לי ואשמור לך...

ווען, אבער, אונזער אלטער בעקאנטער, דער „פראמפטער" יאקסע כאמיצק, האט פערריסען זיין אידעא'ישען קאפ נאך העכער פאר דעם „קאפט", ד. ה. פאר זיין פלענער און געביטער, נאך העכער פאר דער מעלטיגער שווארצער ארגאניזאציע, וואס האט איהם אויסגעפראגט און אויסגעצויגען, און אונטער איהר שוץ פליגעל איהם אויפגעהאדעוועט צו א מומחה איבער דער יודען-פראגע אין לאנד, אז דער דאזיגער כאמיצק האט זיך דערפיהלט גאר אין גרויסען, אלס א פאטענט, אלס ווירקאנדער פאקטאר צווישען גרויסע שיכטען פון פאלק, האט ער ארויסגעשטעלט זיין קאנדידאטור אין ווארשאווער שטאדט-ראט פון דער מאנארכיסטישער ליסטע.

דאס האט שוין א ביסעל איבערגעצויגען די ספרונגע פון די אקטועלע צייטמעטיגע מעגליכקייטען; דאס איז ניט געווען, ווייזט אויס, אין די אינטערעסען פון דעם „קאפט" צו געבען אנ'אטום דעם געגנער אין האנד, אז איינער פון זיינע פאהנען-טרעגער איז א מאנארכיסט, און ער, דער „קאפט" האט זיך, בחילול הרבים, מטריח געווען אין זיינעם אנ'אויפרוף, לגראק-טעריזירענדיג אין אלגעמיין די ליסטע נומער 27 צו ארויסדערצעהלען א סוד פאר גאנץ בראד אז —

„די הויפט-זייל פון דער דאזיגער ליסטע איז דער בעריהמטער יוזעף יאקסע כאמיצק, וועלכער ווערט פערפאלגט דורך שטעק-בריף דורכ'ן משפט כאנאווער פרידענס-געריכט, און וועלכען מ'האט ארויסגעטריבען פון „ראזוואי" פאר פינאנציעלע מיסברויכען".

אט אזא תכלית האט מען עס געמאכט פון כאמיצק'ן! געמאכט איהם פאר א קרימינאל-פערברעכער, פאר א געוועהנליכען גנב, און אפילו דעם פראמפטער-טיטול ביי איהם אוועקגערויבט, מחמת א קלייניגקייט — מחמת ער האט די עזה געהאט צו טראכטען וועגען מאנארכיזם, וואס דער קאפט בעהאלט דערווייל שטמעודיג..

איז א רחמנות געבען אויף דעם דיסקוואליפיצירטען כאמיצק, וואס מ'האט איהם אפילו פון דער„ אנשטענדיגער „ראזוואי"-געזעלשאפט ארויסגעווארפען.

מעהר ווי א רחמנות-געפיהל קאן מען צו דעם גנבען ניט האבען, ביז דער „קאפט" וועט ארונטערנעהמען פון די תליות א ביסעל אנדערע „פראמפטערען", וואס וועלען היטען ווי צו זיין פראוויזאריש און מעהר קלאמערען זיך ביים איינגענעם חדר... מן.

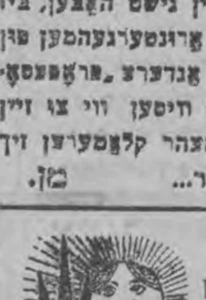
PIEGI
plamy i wątrobiane radykalnie usuwa krem i mydło
LESCHNITZER'A

אריגינעלע פרעפאראטען פון דער טאהרען-אפטייק ברעסלוי. צו בעקומען אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעטשנעס. קרעם זל. 3.15 זייף זל. 2.30 וואו ס'איז נישט צו בעקומען, צו ווענדען זיך דירעקט צו

Aptekarz Drancz i S-ka Bielsko

Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז [illegible]

קאנדידאטען אויפ'ן אונגארישען קעניגליכען טראן

אטטא דער צווייטער און אלברעכט. — פארוואס בענקט אזוי אונגארן נאך א קעניג? — דער יחוס פון אונגארישען פאלק. — פון אטילא דעם פיהרער פון די הונען ביז קאשוט. — די מפלה אין וועלט-קריג און די יורשים. — פון פראלעטארישער דיקטאטור צו דער פינסטערסטער רעאקציע. — דער קליינער אטטא דער צווייטער לערנט ביי די פראנציסקאנער גלחים ווי מען איז א קיסר. — ווער איז זיין געגען-קאנדידאט. — די האפנונג אויף א גוטען שידוך. — צי וועט אונגארן בעקומען א קעניג?

(א בריה פון וויען).

אונגארן בענקט נאך א קעניג, אדער ריכטיגער געזאגט, זי בענקט נישט ווייל זי האט איהם שוין און נישט בלויז איין קאנדידאט אויפ'ן טראן האט זי, נאר גאנצע צוויי, ביידע לעגיטימע כשר'ע קאנדידאטען, וואס קיינער איז נישט מטיל ספק אין זייער רעכט פון טראן. אין דעם זענען די אונגארישע מאנארכיסטען גליקליכער ווי די אנדערע, למשל די פוילישע, וואס טראגען זיך ארום מיט'ן טראן ווי פרעה בשעתו מיט'ן שטול און געפינען נישט קיין בעלן אויף איהם. נאר ווייל עס זענען פערהאן צוויי קאנדידאטען, ביידע גלייכע מיוחסים, פרינצען פון דער דינאסטיע האבסבורג-לאטארינגען ביידע אייניקלען פון אלטען ליבען פראנץ יאזעף, ווערט דער ענין א ביסעל קאמפליצירט און די לעגיטימיסטען רייסען זיך אין דער שטיל ארום און דער שלום בית איז געשטערט.

אלע ווייסען, אז דער כשר'ער קעניג פון אונגארן איז דער פרינץ אטטא דער יורש פון לעצטען קעניג קארל. ער האט שוין אפילו א נאמען, „אטטא דער צווייטער" הייסט ער. און אויב ער זיצט נאך נישט אויפ'ן טראן, איז, ערשטענס, דערפאר, וואס ער איז צו יונג, ער געהט נאך אין חדר ביי די פראנציסקאנער גלחים אין לוקסעמבורג, צווייטענס, איז נאך דא א קליינע מניעה מצד די שלעכטע אייראפעאישע מלוכות וואס פערגינען נישט דאס גליק און שטערן די שמחה. מען מוז נאך א ביסעל אפווארטען מיט דער קרוינונג. דערווייל האט זיך געמאלדען דער פרינץ אלברעכט. אויך א לעגיטימער כשר'ער קאנדידאט זיין בילד מיט'ן שווערד ביי דער זייט, איז שוין דורכגעגאנגען די פרעסע. די וועלט קען איהם שוין דעם יונגענמאן און מין הצד איז אויך קיין מניעה נישט. נאר אזוי, ווי צוויי מלכים קענען נישט טראגען איין קרוין איז סאקע שלעכט און די מאנארכיסטען האבען דערפון עגמת נפש.

אונגארן, דאס פאלק וואס רופט זיך מאדיארען, בילדען עפעס אנ'אר סגולה אין אייראפא. זיי זענען נישט קיין גערמאנער, נישט קיין סלאווען און אויך נישט קיין ראמאנישער שבט. לויט זייער יחוס זענען זיי א פיניש אונגארישער שטאם, נאענטע קרובים צו די טערקען, וועלכע זענען געקומען קיין אייראפא פון די מאנגאלישע סטעפעס אין דער צייט פון פעלקער-וואנדערונג. זייער נאציאנאלער העלד איז דער אטילא, דער בעריהמטער גזלן. וואס האט צוזאמען מיט זיינע רייטער, די ווילדע שבטים, חרוב געמאכט האלב אייראפא און וואס זיין נאמען ווערט דערמאנט מיט שרעק אין דער געשיכטע. אט מיט דעם נאמען טרעטען די אונגארן אריין אין דער געשיכטע.

לאנג גילטען זיי פאר האלבע פראים. מען האט פאר זיי מורא און מען פעראכט זיי. ביז זיי ווערען ציוויליזירט און ווערען א זייל פון דער קאטוילישער קירך. עס קומט אזוי ווייט, אז זייער קרוין ווערט דערקלערט פאר הייליג און נאך לאנגע פערוויקלונגען ווערט די אונגארישע הייליגע סטעפאנס קרוין פעראייניגט מיט דער עסטרייכישער און עס ווערט געשאפען די בעריהמטע טאפעלט-מאנארכיע עסטרייך-אונגארן.

די אונגארישע פאטריאטען זענען אין משך פון דורות געווען די טראגערס און רעפרעזענטאנטען פון דער פרייהייטס-אידעע אין אייראפא. דער נאמען קאשוט ווערט דערמאנט אין איין אטעם מיט די נעמען פון איטאליענער מאזיני און דעם פאליאק מיצקעוויטש. זיי זענען ביז'ן יאהר 1848 געהען די טרעגערס פון דער פרייהייט פאר די אונטערדריקטע פעלקער, זיי זענען געווען די מארטירער פאר דער קינפטיגער בעפרייטער אייראפא.

עס ווייזט אבער אויס, אז מען קעמפט אזוי לאנג פאר פרייהייט ביז מען הערט אויף. אין די טעג פון פראנץ יאזעפס הערשאפט און אויך אין וועלט קריג זענען די אונגארן געווען די שטיצער און בעשיצער פון דער מאנארכיע און דערפאר האבען זיי אויך נאך דער מפלה פון דער מאנארכיע געהאט א שווארצען סוף. אונגארן איז צוריסען געווארען אויף שטיקער. מען האט פון לאנד געשניטען פאסען און אוועקגעגעבען וועמען עס האט נאר געהאט א האנד. אפילו דאס קליינע עסטרייך האט בעקומען א לעק פון אונגארן. די הויפט-יורשים זענען אבער די צוויי שכנישע מאנארכיעס. דרום סלאוויען וואס איהר מיטעלפונקט איז די געוועזענע סערביע און רומעניען וואס עס זיצט אויפ'ן טראן א קעניג פון דער דינאסטיע האהענצאלערן.

דאס האט ארויסגערופען גרויס פערביטערונג אין אונגארן. וואס מיט זיי דער יחוס איז, ווייסען מיר אפילו נישט, צי אז מען שטאמט פון די הונען, און אפילא איז געווען דער עלטער זיידע, איז מען סאקע דער ראש, דער ראשון פון דער וועלט? נאר ווי די מעשה זאל נישט זיין, די אונגארן פילען זיך שטארק בעעולט און האבען גרויסע טענות צו אייראפא. פון אנהויב זענען זיי געווארען זייער ראדיקאל און האבען זיך געווארפען אין די ארעמס פון קאמוניזם. אונגארן איז געווען די ערשטע און איינציגע מדינה אין מערב-אייראפא, וואס האט נאכגעטאנצט נאך מאסקווע און האט איבערגעגעבען די מאכט אין די הענד פון די קאמוניסטען. גראף קאראלי האט ממש בידים איבערגעגעבען די מייטעל ה' בעלא קון און האט איהם געהייסען בעוועלטיגען אין לאנד, און „דאס פאלק" האט געיובעלט, — ווי עס הייסט אויפ'ן אפיציעלען לשון. מען האט זיך מיט דער בורזשואזיע אפגערעכענט נישט ערגער ווי אין מאסקווע און אלץ איז געגאנגען כשורה. ווען נישט רומעניע מישט זיך אריין, וואלט אונגארן ווארשיינליך ביז'ן היינטיגען טאג געווען קאמוניסטיש און דאס „פאלק" וואלט געוויס ווייטער געיובעלט...

אזוי ווי דער קאמוניסטישער רעזשים איז געפאלען א דאנק די רומענישע מחנות, האט זיך אנגעהויבען אין לאנד א רעאקציע, וואס מען האט נאך איהר גלייכען אין אייראפא נישט געזען, וואס מען האט אלץ אפגעטאן מיט די ארבייטער, מיט די יודען לאזט זיך אויף קיין אקסעגע פעל נישט אויסשרייבען. אונגארן איז געווארען דאס קלאסישע לאנד פון אנטיסעמיטיזם, פון דער שווארצעסטער רעאקציע און דער העכסטער אויסדרוק פון דער רעאקציע איז די בענקשאפט נאך א קעניג. אונגארן נעהמט אויס ממש נאך א גאזלטען, וואס זאל ארויפזעצען די סטעפאנס-קרוין אויפ'ן קאפ און געוועלטיגען אין לאנד.

אי מיר האבען שוין בעמערקט, דארף מען דעם קעניג נישט לאנג זוכען. ער איז דא, ער איז גרייט. דאס איז דער גרויס-פרינץ אטטא, דער זוהן פון פערשטארבענעם קייזער קארל. מעהר נישט, ער איז נאך א ביסעל צו יונג. ער געהט נאך אין חדר ביי די פראנציסקאנער גלחים אין לוקסענבורג און — די רשעים, די אייראפעאישע מלוכות ווילען נישט דערלאזען, זיי פערגינען נישט אונגארן זאל אויפגעריכט ווערען, זי זאל האבען א מלך.

מילא. דאס וואס אטטא דער צווייטער איז נאך צו יונג, איז נאך נישט קיין אומגליק. זאל ער זיך האדעווען אויף לאנגע יאהר, ער געפינט זיך אין ריכטיגע הענד און וועט אויסוואקסען א לייט. אבער אויף אייראפא איז מען ברוגז, דא זעהט מען דייטליך דאס

„גלייך—יודען מיט קריסטען".
פעליקס ווארבורג וועגן דער יודישער קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד

מאסקווע, (יט"א) דער פרעזידענט פון אמעריקאנער „דזשאינט" ה' פעליקס ווארבורג האט פאר זיין אפפאהר פון סאוויעט-רוסלאנד ארויסגעגעבען פאלגענדען קאמוניקאט צו דער פרעסע:

„איידער איך פערלאז דאס דאזיגע גרויסע לאנד, ווייל איך אויסדריקען מיין דאנקבארקייט פאר דער פריינדליכקייט, מיט וועלכער מען האט זיך צו מיר בעצויגען אויפ'ן גאנצען שטח פון דער מלוכה פון וולאדיוואסטאק ביז סעוואסטאפאל. מיר האבען געהאט די געלעגענהייט צו בעוואונדערען די גרויסע הילפס-קוועלען און די מענשליכע ענערגיע, וואס האט זיך דא ענטפלעקט. אויף אונז האט געמאכט א טיפען איינדרוק דער ערנסטקייט מיט וועלכע די מענשען בעמיהען זיך דא צו לעזען פיל נייע פראבלעמען.

וואס איז שייך דער יודישער קאלאניזאציע, וועלכע האט אונז ספעציעל אינטערעסירט, בין איך ענטציקט דערפון, וואס איך האב געזעהן, און פון דעם גרויסען ערפאלג פון ד"ר ראזענס ארבייט.

דער „דזשאינט" ענטוויקעלט אין 42 לענדער א טעטיגקייט, כדי צו פערבעסערן די לעבענס בעדינגונגען פון דער יודישער בעפעלקערונג און איינשטעלען פריינדליכע בעציהונגען צווישען יודען און נישט-יודען. אויך דא ארבייטען מיר, און איך גלויב, אז מיט ערפאלג, גלייכצייטיג צו העלפען די יודישע און נישט יודישע פויערים. אונזערע טראקטארען האבען אויך געארבייט די פעלדער פון שכנות'דיגע נישט יודישע דערפער, אונזערע אפטייקען האבען בעדינט גלייך יודען מיט קריסטען. בעת מיר זענען געפאהרען אין פערשידענע געגנדען, האט מען אונז געבעטען אין די נישט-יודישע דערפער צו העלפען זיי דורך אויסבארען לאנדווירטשאפט-

מיר האבען גאר געהאלטען צו גרינדען די קאלאניעס, ווייל אהן דער אויסערגעוועהנליכער אונטערשטיצונג מצד דער רעגירונג, אהן דער גוטער ערד און ווערטפולער אונטערשטיצונג וואלטען מיר נישט געווען ביכולת צו פערווירקליכען דאס ווערק. די ערשטע צייט ביז וואנען די קאלאניסטען האבען איינגעארדענט זייער ווירטשאפט האבען זיי געמוזט לעבען אהן א דאך איבערן קאפ, און אבגעזאגט זיך פון פיל בעקוועמליכקייטען, אבער אין א עטאפען פון דער ווירטשאפטליכער ארבייט האבען זיי בעקומען ווערטפולע שטיצע, מאטעריאלען און אנווייזונגען פון די בעסטע אגראנאמען.

פון 139 אונזערע קאלאניעס האבען מיר פערזענליך בעזוכט 40 קאלאניעס. די קאלאניעס, וואס זענען ענטשטאנען מיט 2 יאהר צוריק, ענטוויקלען זיך נארמאל, די פעלדער זענען אויסגעצייכענט בעארבייט, די הייזער זענען שוין פערטיג, די הויז פיה פערגרעסערט זיך. בוישען די קאלאניסטען, וואס האבען זיך איינגעארדענט מיט 3 יאהר צוריק געפינען זיך הונדערטער אזעלכע, וואס לעבען אין שפע און גוט איינגעארדענטע הייזער. זיי צאהלען שוין טיילוויז אויס זייערע חובות אין די לייה-קאסעס.

מיר האפען פארטצוזעצען די ארבייט נאך אין ברייטען מאסשטאב. מיר וועלען זיך בעמיהען צו איבערצייגען אונזערע ברידער מעבר לים, זיי זאלען פערגרעסערן זייער אונטערשטיצונג, פיל יודישע משפחות אין רוסלאנד וואלטען איצט מיט אייגענע מיטלען אריבערגעהען צו לאנד ווירטשאפט. מיר גלויבען אויך, אז די סאוויעטישע רעגירונג וועט איהרע ביז-איצטיגע גלענצענדע בעמיהונגען נאך פערברייטערן. נאר אין דעם פאל וועט די יודישע קאלא-

אויף דער ווירטשאפטליכער לאגע פון לאנד און פון דער יודישער בעפעלקערונג".

דער „קאמזעט" און „אזעט" האבען איינגעארדענט אין געלאהרטען הויז אין מאסקווע א באנקעט לכבוד די „דזשאינט" פיהרער אויף וועלכען עס האבען געהאלטען גרויסע רעדעס דער פרעזידענט פון „אזעט", דימאנשטיין, ווארבורג, מערעזשין און ד"ר קאהן, וועלכער האט ספעציעל אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו דערפילען די קולטורעלע בעדערפענישען פון די יודישע קאלאניסטען.

*

מאסקווע. (יט"א). דער געוועזענער לייטער פון „דזשאינט"-ווערק אין אייראפא ה' דזשעמס בעקער, וואס האט איצט צוזאמען מיט פעליקס ווארבורג בעזוכט די יודישע קאלאניעס אין סאוויעט רוסלאנד האט איבערגעשיקט א דעפעשע צום פרעזידענט פון דער פעראייניגטער „דזשאינט"-קאמפאניע אין אמעריקא: ה' דוד בראון און דעם וויצע-פרעזידענט פון אמעריקאנער דזשאינט, דזשעמס ראזענבערג. אין דער דעפעשע דריקט אויס ה' בעקער זיין בעגייסטערונג מיט די גלענצענדע ערפאלגען פון דער „דזשאינט"-טעטיגקייט אין סאוויעט-רוסלאנד. איצט זענען שוין פערהאן 139 אונזערע קאלאניעס — שרייבט דזשעמס בעקער — אין אקטאבער וועלען מיר האבען 180 קאלאניעס. ס'איז אונזערע היסטארישע אויפגאבע צו ערווערבען וואס מעהר בארען און איינארדנען די דעקלאסירטע, פערארימטע מענשען אלס זעלבסטשטענדיגע פויערים. עס מוז פערשטארקט ווערען די זאמעל-אקציע, כדי מיר זאלען קענען פערווירקליכען אונזער ווערק, וואס האט אזא גרויסע, ממשות'דיגע בעדייטונג פאר די יודען אין סאוויעט-רוס-

נײַער פאָלקסבלאַט
29 מײַ 1927

דאס לאדזשער לעבן

נײַער פאָלקסבלאַט
29. מײַ 1927

29
זונטאָג
כז
אייר תרפ"ז

מײַ
זון-אויפגאַנג 3.41
זון-אונטערגאַנג 7.25
לענג פון טאָג 14.12

א נײַער שטאָט-קאָמענדאַנט.

(–) לויט אַ פאַראָרדנונג פון קריגס-מיניסטער איז דער פּאָלקאָווניק וויטאָלד וואַליצקי נאָמינירט-געוואָרן אַלס לאָדזשער שטאָט-קאָמענדאַנט.

זײַגערס
אויף די לאָדזשער טראַמוואַיען.

(–) די לאָדזשער טראַמוואַי-געזעלשאַפט האָט באַשלאָסן, לויט'ן מוסטער פון די גרעסערע שטעט, אײַנצואָרדנען זײַגער'ס אין די לאָדזשער טראַמוואַיען.

קהלה
אָפיציעל באַשטעטיגט דעם פּרנס רוס אַלס פּאָרזיצער.

(–) פרײַטאָג איז אין דער קהלה אָנגעקומען פון דער וואָיעוואָדזשאַפט די אָפיציעלע באַשטעטיגונג, אַז פּרנס רוס איז פאָרזיצער פון דער לאָדזשער קהלה-פערוואַלטונג.

אויף די זומער-קאָלאָניעס פון „טאָז".

דער קאָלטער פריהלינג האָט אַ ביסל געשטערט דער ברייטער אַרבייט פון די זומער-קאָלאָניעס בײַם „טאָז". צוליב די קעלטן האָט מען ערשט די טעג אַרויסגעשיקט די ערשטע פּאַרטיע פון 200 קינדער אויף דער זומער-קאָלאָניע קיין „קזשישובקאָ" (ווישניאָוואַ-גוראַ).

די קינדער זענען אַרויסגעפאָהרען אונטער דער אויפזיכט פון 5 ערציהערינס און אַ דאָקטאָר.

דאָנערשטאָג, דעם 26-טען מײַ האָט דער „טאָז" אַרויסגעשיקט 5 קינדער אויף אַ הייל-קור קיין אָטוואָצק.

5 קינדער איז זעהר ווייניג, אָבער – דערין ליגט לחלוטין נישט די שולד פון „טאָז", עס ליגט אַ חוב אויף דער לאָדזשער יודישער באַפעלקערונג וואָס ברייטער צו אונטערשטיצן די דאָזיגע אינסטיטוציע אין איהר זעהר וויכטיגער אַרבייט.

א לעבעדיגער פאַקעל.

(§) נעכטען נאָכמיטאָג האָט אויף פּעטריקאָווער 167 פּאַסירט פאָלגענדער פאַל די דינסט בראָניסלאַוואַ כמיעל האָט ריי-ניגענדיג דאָס מעבעל מיט בענזין, צו-בעוואָרפען אַ שוועבעלע צום קעסעלע מיט בענזין.

באַלד האָט זיך דער פלאַם אַרויסגע-כאַפּט אויף דער דינסט און זי איז גע-בליבען שטעהן אַלס אַ לעבעדיגער פאַ-קעל. ערשט די אָנגעקומענע האָבען די אומגליקליכע אָפּגעראַטעוועט פון אַ זי-כערן טויט. אין אַ שווערן צושטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

מוהרים-און פאַבריקאַנטען-פערייןן (פּאָלודניאָווע 15).

אויף איהר לעצטער זיצונג, האָט די פערוואַלטונג זיך קאָנסטיטואירט, אויף פאָלגענדען אופן:

פּרעזעס: ב. רוס, וויצע פּרעזעסן – מ. ס. בראָנאָווסקי און ד. זינגמאַן, סעקרעטאַר – י. דונקעלמאַן, קאַסירער – ש. שירלאָווסקי, וויצע-קאַסירער – א. דזיאַלאָשסקי, הירש – מ. ביאַלער.

בײַ די שמאַטעס- און אָבפאַל-הענדלער.

היינט, זונטאָג, קומט פאָר אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-קלוב (פּאָלודניאָוואַ 4) די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער פער-זאַמלונג דאַרפען אַלע מיטגלידער קומען.

פערבלאָנדזשעט.

אַ מיידעלע 3 יאָהר אַלט, אָנגעטאָן אַ גרינעם קלײדעל רויטע רענדלעך איז אַוועקגעקומען, זי הייסט ליבע אָפּ-זיבערגען פּעפער-גאַס 15, צו שמואל פּרבאַך.

ווי האַלט עס מיט'ן לאָדזשער שטאָט-ראַט?
אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשאַפט ווערען שוין די שטאָט-ראַטען פּוּנאָנדערגעלאָזט.

(–) אין חשבון מיט אַ דעציזיע פון אינערן מיניסטעריום אַרבייט איצט די לאָדזשער וואָיעוואָדזשאַפט אויס אַ פּראָיעקט, לויט וועלכען ס'וועלען פונאַנ-דערגעלאָזט ווערען די שטאָט-און גמינע-ראַטען פון דער לאָדזשער וואָיעוואָדז-שאַפט.

די דאָזיגע פאַראָרדנונג זאָל שוין אַרויסגעגעבען ווערען אין 2–3 וואָכען אַרום און אין דער זעלבער צייט וועלען אויך פאָראָרדנעט ווערען נייע וואַהלען.

בנוגע די גמינע-ראַטען ווערט באַשלאָסען דער לאָדזשער קרייז-סיימיק, אָבער דאָס וועט אויך געשעהן אין דער זעל-בער צייט.

וואָס ס'איז שייך דעם לאָדזשער שטאָט-ראַט האָט נאָך דער לאָדזשער וואָיעוואָדע נישט דערהאַלטען קיין מיטטיילונג פון אינערן מיניסטעריום. אָבער מ'רע-כנט אין די מאַסגעבענדע ספערען, אַז יענען פונאַנדערלאָזען דעם לאָדזשער שטאָט-ראַט וועט נאָך אין משך פון דער היינטיגער וואָך דעצידירט ווערען.

קאָאָפּעראַטיווע-צוזאַמענפאָהר

– נעכטען איז אין „פילהאַרמאָניע" פאָרגעקומען דער 15. צוזאַמענפאָהר פון פערבאַנד פון די קאָאָפּעראַטיוון אין פּוילען. צום פערבאַנד געהערען 806 קאָאָפּעראַטיוון מיט 400 000 מיט-גלידער. דער פּײַ-קאַפּיטאַל פון קאָאָ-פּעראַטיוון פערבאַנד בעטרעפט 3.732 000 זל.

צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 332 דעלעגאַטען, וועלכע רעפּרעזענטי-רען 2 400 שטימען. אַלס פאָרזיצער איז געוועהלט-געוואָרן דער פערבאַנדס-פּרעזעס שיוועק (רעפּערענט פון אַר-בייטס דעפּאַרטאַמענט). די יודישע קאָאָ-פּעראַטיוון זענען אויף דעם צוזאַמענ-פאָהר שוואַך פערטראָטען: פון די וואָס שטעהען אונטער'ן איינפלוס פון בונד – וואַרשאַווער אַלגעמיינער קאָאָפּעראַטיוו און די קרעדיט-צענטראַלע מושקאַט, ראַטמאַן אַלטער, דאַווידזאָן, גוטקע וויטש און פון די, וואָס שטעהען אונ-טער דער השפעה פון די „פּועלי-ציון", – וואַרשאַווער „אַרבייט" – פריינד; קרע-דיט-וווירטשאַפטליכע פערייניגונג – ראַטמאַן לעוו, „המער" לאָדז – ראַט-מאַן האַלענדערסקי, דאָקטאָר עדעלמאַן, פעדער, צימריאָווסקי, מאופלאַק; פון „סאָלידאַרנאָשטש" קאַלאַ – ראַטמ. באַר-קאָווסקי.

אין פּרעזידיום זענען צוו. אַנד. גע-וועהלט-געוואָרן די לאָדזשער – וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי און דער ווי-צע פאָרזיצער פון שטאָט ראַט ראַטמ. וואָלטשינסקי.

נאָכדעם ווי ס'איז בעעהרט-געוואָרן מיט אויפשטעהן דער אָנדענק פון גע-וועזענעם פאָרזיצער בלעטשאַווסקי האָ-בען דעם צוזאַמענפאָהר באַגריסט אין נאָמען פון דער וואָיעוואָדזשאַפט ה' וואָיטשעכאָווסקי, פון דער צענטראַלע פון די קלאַסען-פעראייניגען – רעפ. שטשערקאָווסקי, פון שטאָט ראַט – ד"ר פיכנא, פון שטאָט-פערבאַנד וויצע-פּרע-זידענט וואָיעוואָדזקי, סטאַראָסטאַ זשעוסקי און ס'זענען פאָרגעלייענט געוואָרן שריפטליכע באַגריסונגען פון ווײַסרוסישע און אוקראַיִנישע קאָאָפּעראַטי-ווען, פון די פּוילישע קאָאָפּעראַטיוון אין טשעכאָסלאָוואַקיען.

נאָכדעם איז מען צוגעטראָטען צום בעריכט פאַר'ן יאָהר 1926. דער פער-באַנד האָט געמאַכט אַן אומזאַץ פון 396.7 מיליאָן זל. ער פערמאָגט די צענ-טראַלע אין וואַרשאַ, 26 ראַיאָן-אָפּטיי-לונגען. איינקויפס-שטעלע פון אייער אין קראָפּאָשין (די אייער ווערען עקס-פּאָרטירט קיין אויסלאַנד), אַגענטו-רען אין דאַנציג און לאָנדאָן, און עט-ליכע פּראָדוקציר-קאָאָפּעראַטיוון. דער פערבאַנד האָט אַרויסגעגעבען 3 וואָ-כענשריפטען, 8 ביכער און האָט גע-פיהרט אַ פּראָפּאַגאַנדע שריפטליך און מינדליך אין שולען און בעפיהרט לעק-ציעס אין דער וואַרשאַווער „וושעכ ניצא".

נאָכ'ן בעריכט האָבען זיך אָנגעהוי-בען די וויכוחים, בעענטפערט האָט אין נאָמען פון ראַט ה' ראַפּאַצקי.

– – – –

געוואָלט שמד'ן א יודיש-מיידעל פאר'ן טויט.

(–) אַ לענגערע צייט איז אין שפּי-טאָל אויף דרעווגאָווסקאַ גאַס געלעגען די זעלעווער אײַנוואוינערין רבקה מאַנ-דעל, וועלכע האָט געליטען פון אַ קראַנק-הייט און איז געווען אונטער דער אויפ-זיכט פון שפּיטאָל-דאָקטוירים.

פאָריגע וואָך איז מיט דער קראַנקער מאַנדעל געוואָרען שלעכט און, ווי די דאָקטוירים האָבען פערזיכערט, איז נישט פאַרהאַן מעהר קיין האָפנונג צו דער-האַלטען זי בײַם לעבען. אַ באַרמהערציגע שוועסטער האָט זיך דאַן צו איהר גענוענדעט און איהר פאָרגעלעגט, אַז זי זאָל זיך שמד'ן.

דערבײַ זאָל די שפּיטאָל שוועסטער האָבען געזאָגט צו רבקה מאַנדעל:

– איך וועל רופען צו דיר אַ גלח און לאָז דיך שמד'ן. אפשר וועט דיר בעסער ווערען און דו וועסט לעבען.

די קראַנקע מאַנדעל האָט זיך אָפּגע-זאָגט צו לאָזען שמד'ן.

צומאָרגענס איז מאַנדעל געשטאָרבען. דאָנערשטאָג איז פאָרגעקומען די לויה אויפ'ן יודישען בית-עלמין.

פאַר'ן טויט האָט רבקה מאַנדעל דער-צעהלט איהרע קרובים וועגען דעם שמד-פאָרשלאָג.

א פאציאנט דערשאסען זיין חבר.
שרעקליכער פאַרפאַל אויפ'ן פּאָליציי-פּאָסטען אין כאָיני.

(:) נעכטען נאָכמיטאָג האָט אויפ'ן פּאָליציי-פּאָסטען אין כאָיני פּאַסירט פאָלגענדער טראַגישער פאַל, בעת וועלכען ס'איז געפאַלען אַ קרבן דער סטאַר-שי-פּאָליציאַנט יוזעף שטשאַווינסקי.

דער סטאַרשי-פּאָליציאַנט שטשאַווינ-סקי האָט צוזאַמען מיט'ן פּאָליציאַנט סאָלאַרעק זיך געשפּילט אויפ'ן הויף פון פּאָליציי-פּאָסטען אין צילען פון רע-וואָלווערען אין אַ געוויסען פּונקט.

אין מיטען איז סאָלאַרעק'ס רעוואָל-ווער קאַליע געוואָרען אין צײַרע, שטשאַ-ווינסקי און סאָלאַרעק, זענען אַרײַן אין קאַנצעלאַריע פערריכטען דעם רעוואָל-ווער.

שטשאַווינסקי האָט זיך אוועקגעזעצט בײַם ביוראָ-טיש און סאָלאַרעק האָט זיך געשטעלט אַנטקעגען איהם פערריכטענ-דיג דעם רעוואָלווער.

פּלוצלינג האָט דער רעוואָלווער, וועל-כער איז געווען אָנגעלאָדען, אויסגעש-שאָסען און די קויל האָט געטראָפען שטשאַווינסקי'ן אין דער ברוסט.

שטשאַווינסקי איז אומגעפאַלען און באַלד פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

סאָלאַרעק האָט געמאַכט אַן אַלאַרם און באַלד איז אויך אָנגעקומען אַ פעלד-שער. די הילף איז שוין אָבער געווען צו-שפּעט, ווייל שטשאַווינסקי איז שוין געווען טויט.

אויפ'ן אָרט פונ'ם געשעהעניש זענען באַלד אָנגעקומען: דער קאָמענדאַנט פון דער קרייז פּאָליציי נאָוואַק, קאָמיסאַר ליטאָמאַנסקי, אויספאָרשונגס-ריכטער זאַלצבערג און פּראָקוראָר מאַנדעצקי.

נאָכ'ן דורכפיהרען אַ סעקציע איבערן ערמאָרדעטען, איז דער טויטער קער-פּער אָבגעפיהרט געוואָרען אין פּראָ-זעקטאָריום.

דער פּאָליציאַנט סאָלאַרעק ווערט צו-געצויגען צו דער געריכטליכער פער-אַנטוואָרטליכקייט פאַר אומפאָרזיכטיגען בעגעהן זיך מיט געווער.

– – – –

א באר הון-קאטאסטראפע.

(:) נעכטען אינדערפריה איז אַ משאות-צוג פון 23 וואַגאָנען געגאַנגען פון דער סטאַנציע זשישינסקי צו דעם קאַלישער באַהנהויף מיט משאות פאַר'ן לאָד-זער הורט-סוחר בעגדעט. ווען דער לאָ-קאָמאָטיוו האָט דערגרייכט דאָס בער-געל האָט זיך דער ערשטער וואַגאָן וואָס איז געווען אָנגעלאָדען מיט גלאָז-יוואַרג אָפּגעריסען און זיך איבערגעש-קעהרט. דער קאָנדוקטאָר יאַן שליווינסקי איז אַרויסגעשפּרונגען פון וואַגאָן, דער וואַגאָן האָט זיך אָבער איבערגעקעהרט אין זעלבען מאָמענט און דעם קאָנדוק-טאָר צוקוועטשט. דער וואַגאָן האָט מיטגעשלעפּט נאָך איינציגע וואַגאָנען. ס'זענען איבערגעריסען געוואָרען די טעלעפאָנישע דראָהטען. צום אָרט פון דער געשעהניש איז באַלד אָנגעקומען די אויספאָרשונגס מאַכט און אָנגעהויבען די אויספאָרשונג.

אַרום 5 נאָכמיטאָג האָט מען אַרויס-גענומען דעם קערפּער פון שליווינסקי'ן און אַוועקגעפיהרט אין פּראָזעקטאָריום.

נאָך דעם האָט מען אָנגעהויבען אָפּרײַ-ניגען די ליניע.

– – – –

קליינער פעליעטאן.

אבסטינענט

– געפעלט איהן עפּיס די מעשה וואַרשאַ? – זאָגט ר' זאַווהלע – מיר, אַ שמייגער, הויבט זי ווישט אָן צו גע-פעלען...

מען איז גאָר געגאַנגען מעסטען, זעהסטו! מעסטען די כוחות! זעהן, ווי-פיל גראַד יעדער האָט, און וויפיל טעמ-פּעראַטור יעדער פערמאָגט – נו, האָט מען געמאַכט אַ בלאָק, און ס'איז אַרויס-געקומען בלק, ווי אין חומש שטעהט ותרוצצו בקרבה – און זיי האָבען זיך צוגיזקט אין וואַרשאַ!

צוגיזקט אַ ביסל שטימען, צו'הרג'עט אַ רעשטעל מאַנדאַטען, און בעקומען אַ „קאַפּס" אין היטען.

אַמאָל האָט מען דיר אַ סוף פון די גאַנ-צענע פאַהלען, אָדער פון דעם וואַהל-געראַנגל, ווי מיין יודענע, מיין אויס-דערוויהלטע זאָגט;

יעדערער איז זיך געגאַנגען בעווי-זען מעסטען זיין כח. און ס'איז דאָך גאָר אַ משקאות זאַך – אַז יעדער פון זיי האַלט זיך נאָך אין גרויסען; ער האָט געווינט!

וואָס געווינט? ווען געווינט? אין דעם געשלאָגענעם געווינט?

פרעג יעך אַ פּשוט'ע קשיא: ס'טייטש – פרעג יעך – ווי אַזוי איז דאָ אַ זיג, אַז עס זענען אַזוי, בײַ'ם האַרצען וואו זענען אהינגעקומען אַזוי פיל יו-דישע שטימען? וואו זענען זיי אויסגע-טריקנט געוואָרען?

זאָגען זיי – אַבסטינענץ!

פרעג יעך בײַ איינעם: – זאָג מיר, ברודערשי לעבען, די ביזט דאָך עפּיס אַן אינטעליגענט פון דער זאַמאַמאָגע, מאַך קלאָר מיר אויף וואָס איז עס געווען אַבסטינענץ?

זאָגט ער: – וואָס הייסט, זי ווייסט נישט? אַז מ'טרינקט נישט קיין בראַנ-פען, און מ'גייט נישט אין סאָסקודנע מקומות, איז עס אַבסטינענץ...

– נו, זאָג יעך, איז דאָך שוין ווי-דער גוט, מאַ וואָס האָט זיך פון די גאַנצע מעשה אויסגעלאָזט אַ בוידעם?

זאָגט ער: וואָס פאַר אַ בוידעם? ס'איז דאָך געווען אַ זיג – זאָגט ער – מיר האָבען געזיגט!

נו, און גיי טענה מיט זיי! גיי פער-שפּיי, וואָס בײַ זיי הייסט אַ זיג און וואָס אַ מפּלה...

מוחל אַזעלכענע זיגען! אין לאָדז וועל איך אַזוינס בשום אופן נישט דער-לאָזען – בײַ מיר מעגען זיי טאַקע זיין נישט, ווי זאָגט מען עס, אַבסטי-נענט; בײַ מיר מעגען זיי טרינקען פון דעם ביטערן טראָפּען און פון כל דבר אסור, אָבער זיגען מוזען מיר. אמן.

אין די אפטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) הײַנט דיזשורירען די פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. ליפּעץ (פּעטריקאָווער 193), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), וו. בראַשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 17), ק. נערטנער (ציגעל-גאַס 64), ה. ניפ-ווישראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37) און ס. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

סוראַטאָריום פון די בּאָראָכאָוו-שולען אין לאָדז.

אכטונג עלטערן איז באלוט!

פון נייעם שול-יאָהר אָן ווערט געעפענט אין דער געגענד פון באַלוט

א יודישע פאלקס-שול אויפ'ן נאָמען פון י. ל. פרץ.

שילער אין עלטער פון 6 יאָהר אָן ווערען שוין אײַנגעשריבען אין קאַנצלעריע פון דער שורעק-קן. דער-היים (פּלאַץ קאָשטשעלנע 4, רעכטע אָפיציגע, לעצטער אײַנגאַנג).

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 12 ביז 2 פאַרמיטאָג און פון 7 ביז 9 אין אָוונד. שבת פון 10 ביז 1 מיטאָג. ∴ מ'דאַרף מיטברענגען דעם קינד'ס מעטריקע. 768

אײַנשרײַבונגען ווערען אָנגענומען נאָר ביז'ן 30-טען מאַי.

די שילער, וואָס בעזוכען די פרק-שולע זענען יוצא דעם שולצוואַנג.

גרינדונג פון אהנפראַצענטיגע הלוואות-קאַסע.

דאָנערשטאָג איז אין היגען רעטונגס-קאָמיטעט (שענקעוויטש 3/5) פאָרגעקומען די אָרגאַניזיר-פערזאַמלונג פון דער אָהנפּראָצענטיגער יודישער הלוואות-קאַסע, וועלכע ווערט געגרינדעט אַנשטאָט דעם ביזאיצטיגען רעטונגס-קאָמיטעט.

נאָכדעם ווי דער פּרעזעס ה׳ ב. וואַקס האָט געעפענט די פערזאַמלונג, איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס פאָרזיצער ה׳ ש. ראָזענטאַל.

וויצע-פּרעזעס פון רעטונגס-קאָמיטעט, ה׳ ש. בודזינער, האָט אָבגעגעבען דעם בעריכט ביז צום 1. מאַי. פון די 5658 ביטעס זענען 4818 ערלעדיגט געוואָרען פּאָזיטיוו און 594 זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען, אַרויסגעגעבען זענען געוואָרען 4395 הלוואות אויף 866.344 זל. פון דעם האָבען 65 4 פּראָצ. סוחרים (2885) בעקומען 196 860 זל. 22.7 פּראָצ. האַנד-ווערקער (1077) בעקומען 196,860 זל. 8,1 פּראָצ. אינדוסטריעלער (273) בעקומען 70,275 און 3,8 פּראָצ. (160) פרייע פּראָפעסיעס — 32,960 זל.

שטיצע איז אַרויסגעגעבען געוואָרען 25,352 זל. פון די אַרויסגעגעבענע הלוואות האָט מען ביז איצט צוריק-געצאָהלט 394 126 זל.

דער קאַפּיטאַל פון קאָמיטעט בעטרעפט איצט 483,387 זל. פון דעם, וועט די נייע באַנק זיין פערפליכטעט אין פער-לויף פון 5 יאָהר, אָנהויבענדיג פון 1928 י. צוריקצאָהלען דעם „דזשאָינט" 21,000 דאָלאַר (פון די רעזהאַלטענע 36,000) דער בעריכט איז אָנגענומען געוואָרען אין פולען און רעדאַקטאָר אוגער האָט איהם איבערגעזעצט אויף יודיש. נאָך אַ פּאָר אָנפראַגען און אויפ-קלערונגען פון פּרעזעס ב. וואַקס איז דער בעריכט בעשטעטיגט געוואָרען.

נאָכדעם איז מען צוגעטראָטען צו בעהאַנדלען דעם נייעם סטאַטוט, וועלכער איז שוין בעשטעטיגט געוואָרען דורך דער מאַכט דעם 20. אַפּריל.

לויט'ן נייעם סטאַטוט וועט די פער-וואַלטונג מעגען אַרויסגעבען הלוואות אָהן זשיראַנטען, אָבער די דאָזיגע הלוואות מאָגען ניט איבערשטייגען 2 פּראָצ. פון דעם באַנק-פערמעגען ה׳ ב. ליטווין, דאָקטאָר האָפמאַן, דאָקטאָר י. וואַי-דיסלאָווסקי, פּרעזעס ב. וואַקס, דאָקטאָר ראָזענבערג זענען געווען פאַר דעם, אַז דער פּראָצענט זאָל פערגרעסערט ווע-רען ביז 10, דאַגעגען פּרעזעס ש. בו-דזינער, רעד. אוגער, ה׳ ביאַלער א. אַ. זענען געווען, אַז דער פּונקט זאָל בליי-בען אַזוי ווי ער איז. צום סוף איז דער סטאַטוט אָנגענומען געוואָרען אָהן ענדערונגען.

דערנאָך איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„די בעגראַל-פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון רעטונגס-קאָמיטעט אַ בעהאַלטען דעם 26 מאַי אין אייגענעם לאָקאַל (שענקיעוויטש גאַס 3/5 פאָדערט אויף די פערוואַלטונג פון קאָמיטעט אין נאָמען פון אַלע מיטגלידער ווי אויך פון די ברייטע שיכטען פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע האָבען גענאָסען פון דער הילף פון קאָמיטעט, אויסצודריקען דעם טיפסטען דאַנק אונזערע ברידער אין אַמעריקאַ אין דער פּערזאָן פון „דזשאָינט" פאַר זייער אונפערגלייכליכער אָפּפערוויליג-קייט, וואָס האָט געפונען אַ בולט'ן אויס-דרוק אין דעם גראַנדיעזען הילף-ווערק לטובת דער נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען, בעזונדערס אויך אין לאָדז, ווי אויך די פאָר-טרעטער פון „דזשאָינט" אין איראָפּאַ — דעם פערשטענדנישפולען לייטער און אָרגאַניזאַטאָר פון דער הילף פאַר די מזרח איראָפּעאישע יודען, דער ה׳ גע-נעראַל-דירעקטאָר ד״ר בערנאַרד קאָהן אין בערלין, און דעם דעלעגאַט אין פּוילען ה׳ י. גוטערמאַן, פאַר זייער וואַרימער פּראַנטערעסירונג מיט'ן קאָמיטעט און אין דער קרעפטיגער אונטערשטיצונג, וואָס זיי האָבען אַרויס-געוויזען, פערשאַפענדיג איהם מאַטער-יעלע מיטלען פון „דזשאָינט" און גע-בענדיג אַזוי אַרום די מעגליכקייט דורכצופיהרען זיין וויכטיגע אויפגאַבע; צוזאַמען מיט אונזער דאַנק איבערצו-שיקען זיי אונזער דרינגענדער בקשה אויך ווייטער צו שטיצען די הילפס-אַקציע פון קאָמיטעט, וועלכער האָט זיך געשטעלט פאַר אַ ציל — דעם ווירט-שאַפטליכען אויפבוי פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז".

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג פון פאָלגענדע 21 פּערזאָן: ב. וואַקס, ש. בודזינער, עטינגאָן, רעד. אוגער, ראַטמ. בערמאַן, פּ. גירשאָווסקי, גוטערמאַן, האַמבורסקי, דאָקטאָר האָפמאַן, האָכענבערג, סט. יאַראָטשינסקי, ראַטמ. קראַסוצקי, קליין, מ. קאָהן, לידער, ניידע, דר. פּראַשקער, פּיקעלני, פּראָ-וענטאַל, ווירצמאַן, שוויאַטלאָווסקי און אַדוו. ווייצמאַן. אַלס קאַנדידאַטען: ש. ביאַלער, ב. ליטווין. אין דער רעווידיר-קאָמיסיע: דירעקטאָר פּערלשטיין, רו-סינאָוו, ראַבינאָוויטש, איגוש. הייזמאַן בערקאַל, פּאַרבע און קאַלמאַנסקי.

פערשוואונדען א יונגערמאן

ער האט געשיקט אַ בריף מיט אַ ביטע וועגען שטיצע צום ה׳ אסקאַר קאָן.

(–) מיט אַ קורצער צייט צוריק איז קיין לאָדז געקומען דער מיצקאָווער חסיד'ישער בחור בערל שיינוואַלד, 22 יאָהר אַלט.

ער האָט אין לאָדז געזוכט אַ בעשעפ-טיגונג און דערוויייל זיך אויפגעהאַלטען ביי זיינע קרובים בלימאַן אויף ציגעל-גאַס 47.

פאָריגע וואָך איז בערל שיינוואַלד אַרויס פון זיינע קרובים'ס וואוינונג און ערקלערט, אַז ער געהט צו זיינעם אַ קאָלעגע.

דער בחור איז אָבער פערשוואונדע געוואָרען, און מ'ווייסט נישט וואו ער איז אַהינגעקומען.

ס'איז נאָר בעוואוסט, אַז מיט עטלי-כע טעג צוריק האָט שיינוואַלד געשרי-בען אַ יודישען בריף צום פּרעזעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ה׳ אָס-קאַר קאָן. אין דעם בריף האָט שיינ-וואַלד געבעטען שטיצע אָדער אַרבייט. ביז איצט איז מען נאָך נישט געפאַלען אויף זיינע שפורען.

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעל-גאַס 18.

גאַסטראָלען פון די בערימטע אַרטיסטען, ליבלינגע פון לאָדזער פּובליקום

א. פּאָליאַקאָוו, ל. ראַבינאָוויטש, א. אַניעלאַ, ב. באַריסאָוואַ.

היינט, זונטאָג: 9 אָוענד: **קאווקאזער ליבע**

אין 3 אַקטען פון פּרימאַן, מוזיק פון פּרץ סאַנדלער. הויפּט-ראָלען: לאַזאַר מאַרקאָוויטש—פּאָליאַקאָוו; אַניוטאַ—באַריסאָוואַ; איסאַק—ראַבינאָוויטש.

1. אַקט: קינאָ-בילד: דאָס אָפּפאָהרען פון איסאַק'ן פון מאָסקווא קיין קאַווקאַז;
2. אַקט: אויף די קאַווקאַזער בערג; 3. אַקט: דער יום-טוב אין קאַווקאַז.

ס'נעמען אָנטייל פּרויען: אַניעלאַ, באַריסאָוואַ, בעזמאַן, גאָלדשטיין, מאַכאַראָווסקאַ, פֿאַדערמאַן. מענער: פּאָליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, האַמבורגער, באַלבירסקי, מאַכאַראָווסקי, אייזענבערג, פּאָלאַנסקי, אריעל. אַדמיני.: א. בעזמאַן.

אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאַן. ~ נאַרדעראַבע פּרייזן

בּיהנע לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע.

מאָרגן, מאָנטאַג-גרויסע פּאַסיר. פּאַרשטעל. פון 80 גר. ביז 2.50

„די בלינדע יתומה" אין 6 בילדער פון שמ״ר. הויפּט ראָלען: הערשקע—פּאָליאַקאָוו; ליזאַ-באַריסאָוואַ; בליומאַ — אַניעלאַ; בערקע—ראַבינאָוויטש.

פּראָפ. שאָר און ד״ר טהאָן אין לאָדז

אויף אַ בר-מצוה ביים סען. ברוידע.

(–) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס סענאַטאָר ד״ר ברוידע האָט געפייערט די בר-מצוה פון זיין זוהן, איז אין דער סינאַגאָגע געקומען פאָרגעקומען אַ פיי-ערונג, צו וועלכער ס'זענען אויך גע-קומען פּראָפ. ראַבינער שאָר און דעפ. ד״ר טהאָן.

פּראָפ. שאָר האָט אין דער סינאַגאָגע געהאַלטען אַ פּרעדיג מעגינא-דיומא.

אונזערע קינדערלעך.

יובילעי-פייערונג פון דער גראָסער-קינדער-היים.

(–) נעכטען איז אין „סקאַלאַ"-טעאַ-טער פאָרגעקומען אַ גראַנדיעזע פייע-רונג צוליב דעם 5-יעהריגען עקזיסטענץ פון דער קינדער-היים א. נ. פון „גר. גראָסער" (לאַגיעווניצקאַ 25).

ראַטמ. פּאָזנאַנסקי האָט געעפענט די פייערונג און דערנאָך זענען געהאַלטען געוואָרען בעגריסונגען פון קאָמיטעט פון „בונד", קולטור-אַמט; ס'האָבען גע-רעדט: ה״ה ליכטענשטיין, זעלמאַנאָוויטש א. אַנד. שריפטליכע בעגריסונגען זע-נען אָנגעקומען פון: בּעראָכאָוו-קוראַ-טאָריום אין לאָדז, שול-אָרגאַניזאַציע אין לאָדז, פערבאַנד פון די געוועזענע שי-לער פון דער מעדעם-שול. פון דער לעהרערין האַלפּמאַן, וועלכע געפינט זיך אין פּאַריז, און אַנדערע.

דערנאָך האָט דאָס קינדער-כאָר אונ-טער דער לייטונג פון פּראָפעסאָר צעס-וואָן בעזונגען אַ רייהע הערציגע קינ-דער-לידער, וועלכע האָבען געמאַכט אַ גוטען איינדרוק.

שעהן זענען אויך געווען די געדיכ-טען, אינסצעניזאַציעס און גימנאַסטישע איבונגען, וועלכע זענען הערציג אויס-געפיהרט געוואָרען דורך די קלייניקע קינדערלעך.

די קינדערלעך האָבען זעהר הערציג געזונגען און געשפּילט. אַלץ האָט גע-מאַכט אַ קאָלאָסאַלען איינדרוק.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונגען מיט קוואַרצליכט פּאָרגעזון.
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 אין דער לעטשניצע „וואָלקאַ".

„אזאזעל"

דאס 5. פּראָגראַם.

אַ ים מיט טאַלענט און כח איז פער-שווענדעט געוואָרען אויף דעם 5 טען פּראָגראַם פון „אַזאַזעל": טאַלאַנט — ליטעראַרישער, אַרטיסטישער, מאַלערי-שער און מוזיקאַלישער; כח — רעזשיסע-רישער, דעקאָראַטיווער און אַקטיאָרי-שער.

זעהט אויס, אַז די „אַזאַזעל"-לייטונג האָט געוואָלט אַ סוף מאַכען צו די פאָר-וואָרפען, וואָס זי האָט געהאַט ביז איצט וועגען דער ריכטליניע פון דעם טעאַ-טער און דעריבער איז אין זעם 5 טען פּראָגראַם אַריינגעלעגט, ווי מען זאָגט, דעם גאַנצען מיט'ן זיידען, כדי אַרויס צובעקומען עפּיס אַזוינס, וועלכעס זאָל מיטאַמאָל, אי דאָס אויג, אי דאָס אויער, אי די נשמה פון'ם צושויער פערכאַפּען.

צי איז דער ציל דערגרייכט געוואָ-רען? צי איז געשאַפען געוואָרען די ריכטליניע פאַר דעם ליבען „אַזאַזעל". דער ענטפער איז: יאָ און ניין.

יאָ, דערפאַר, ווייל די רעווי ווערט נישט מעהר איבערגעזעצט אויף דער יודישער שפּראַך, נאָר עס ווערט גע-שאַפען אַן אָריגינעל יודישע טעאַטער-רעווי. צו אַ קליין קונסט ביהנע הויבט זיך אונזער עולם ערשט אָן צוצוגע-וואוינען און מ'האָט נישט בעטראַכט, ווי ס'איז ביז איצט געמאַכט געוואָרען, אי-בער-טראָגען דאָס, וואָס ביי די אומות העולם איז שוין דערגרייכט געוואָרען, מיטאַמאָל צו אונז. דאָרט איז מען שוין דורכגעגאַנגען דעם פּעריאָד פון דער העכסטער טעאַטראַלישקייט, קינסטלע-רישע סטודיעס און אויסגעלייטערטער קונסט.

ביי אונז איז אַזאַ פּעריאָד נישט גע-ווען. מיר האַלטען ערשט (מיט זעהר קליינע אויסנאַהמען) נאָכ'ן „פּינטעלע יוד" און „דער מאַמען פון דער וועלט". אונזער יודישע קונסט מוז דעריבער בעקומען אַ תיקון און זי בעקומט זי טיילוויז אין איצטיגען פּראָגראַם פון „אַזאַזעל". איבעריגענס איז אונזער אונז אויסשטעליכער קוואַל, בכלל נאָך נישט אויסגענוצט. און, אַז מ'קען איהם אויס-נוצען, בעווייזען די פּרעכטיגע נומערן „דאָס חדר", „די וואַנד" א. אַנד., וועל-כע פערכאַפּען טאַקע אי דאָס אויג, אי דאָס אויער, אי די נשמה און האַרץ. דאָס לעצטע מוז דאָך זיין, ווען מ'וויל נישט דערגרייכען דעם ציל פון קאַבאַ-רעט-שאַנסאָן, נאָר פון אַ קינסטלערי-שען מיניאַטור-טעאַטער.

יאָ — דערפאַר, ווייל דער אַרטיס-טען אַנסאַמבעל איז כמעט פּרעפליך צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען און אַרבייט גשטויי, ערנסט און איבערגעגעבען. (צום אַרטיסטען-אַנסאַמבל רעכען איך אַ חוץ אַקטיאָרען אויך צו די שרייבער, רעזשיסער, מוזיקער און מאַלער).

דער ציל איז נאָך נישט דערגרייכט געוואָרען, ווייל ס'פעהלט אין איצטיגען פּראָגראַם פון „אַזאַזעל" די דרייסטקייט, די אַקטועלקייט, די סאַטירע פון אונזער יודיש פּאָליטישען און געזעלשאַפטליכען לעבען. (אַחוץ אין דעם „טשאַרלסטאָן" אויסגעפיהרט דורך אַלאַ ליל ת.

אַ ליד למשל פון פּושקינען, סלאָ-וואַצקין, אָדער מאָריס ראָזענפעלד. קען זעהר פיין אין גוט געפעלען, אָבער עס קען אונז נישט בעגייסטערען היינט, אין די צייטען, ווען מ'בעוואונדערט דעם האַלדישען מליה פון ליבערבערג'ן.

אַלע 12 נומערן פון פינפטען פּראָ-גראַם זענען זעהר גוטע, אָבער דער גרעסטער טייל, איז נישט אַקטואַליזירט און מאָדערניזירט, און וואו דאָס ווערט יאָ געמאַכט. איז דער פּרוב אַ זעהר נישט דרייסטער און פאָרזיכטיגער. דער-ביי קומט צום אויסדרוק אַ שטיקעל דיטאַנאַגס. דער יונגער, טאַלאַנטפולער און אויסגעצייכענטער מאַלער פון „אַזאַזעל" פּריטק קליינמאַן, פיהרט זיין פּינזעל דרייסט איבער'ן לייוונד; גרעל און פערשידען פאַרביג, מאָדערען און חוצפּה'דיג זענען זיינע פּראָיעקטען צו די קאָסטיומען. דער ליטעראַרישער טעקסט אָבער ווערט אַ ביסעל פאָר-זיכטיגער געמאַכט, הגם אַלץ איז אַזוי אָנגענעהם און ליב.

די לייטונג פון „אַזאַזעל" דאַרף זיך אָפּטרייסלען פון דער מורא צו שאַטען, וועלכע ס'איז טייל פון דער יודישער געזעלשאַפט, דורך בולט מאַכען דאָס לעכערליכע און קאַריקאַטורישע פון דער געזעלשאַפט. ווען מ'שליסט אויס פון דער קאַריקאַטור די פּאָרטראַגראַפיע, בלייבט ריינע סאַטירע און וואָס בייסיגער זי וועט זיין, אַלץ אַקטועלער און שעהנער וועט דאָס אַרויסקומען.

זאָלען מיר אָננעהמען, למשל, די נומערן „פּראָווינצער פּאַרלעזונג" אָדער „זעלנערלעך", דאָס וואָלטען דאָך געווען שלאַגער נומערן, אַלאַ „דיבוקים". ווען מ'זאָל טאַקע דאַ דרייסט און אָהן דער קאָנווענציאָנעלער פאָרזיכטיגקייט, ברענגען צום אויסדרוק אונזער גע-זעלשאַפטליכקייט.

* * *

ווי איך האָב שוין בעזאָגט, ווערט דורך „אַזאַזעל" געשאַפען דער אמת'ער היכל פאַר דער יודישער קליין-קונסט. דער פינפטער פּראָגראַם, איז פּרעכטיג און גראַנדיעז צוליב זיין טיערעהם און אויספיהרונג. יעדער נומער פאַר זיך, וועלכען מ'זאָל נישט אָנכאַפּען, איז שעהן און אָנגענעהם און אַ מייסטער-ווערק פאַר זיך און ווערט מאַקע וואַ-רים אויפגענומען דורכ'ן פּובליקום. ס'וואָלט געווען שווער אַיי איבריגענס נישט געזעהן אויסצוטיילען. וועלכען ס'איז נומער פון פּראָגראַם און שטעלען איהם אויבען אָן, ס'איז אַ שפע פון כל-טוב. וועלכעס דאָס יודישע טעאַטער פּובליקום דאַרף געניסען ביד רחבה, און דאַנקען די אויספיהרער פאַר דעם קאָלאָסאַלען כח, וואָס זיי גיבען איבער דער יודישער טעאַטער-קונסט.

קודם כל דער דיכטער משה בראָ-דערזאָן, וואָס פון זיין פעדער איז אַרויסגעוואַקסען כמעט דאָס גאַנצע פינפטער פּראָגראַם, ווי אין נאָך ביז איצט געהערט געוואָרען, אַזוי פיל רחבות פון שפּראַך און טיפ און ענד-ליך, גוטע איינפאַלען, דאָס ליד פון דער „זעכין", „כשאַרלכאַן", דער טעקסט צו די „זעלנערלעך", „וואָס" און אַלע איבעריגע זאַכען זענען גע-שליפען און געפּאַקט און מ'דאַרף אי-בער זיי מאַכען אַ גאַנצן שהחינו.

הענעך קאָן איז דער אמת'ער „יוד" פון „אַזאַזעל", ער פערשטעהט צוזאַמען די מוזיק פאַר'ן יודישען „אַזאַזעל", אין דער מוזיק פון יעדען נומער ווערט איהר געפינען דעם אמת'ען יודישען קניטש, דעם יודישען קרעכץ, אָדער דאָס התלהבות'דיגע יודישע פריילעך ליד, אַלץ מאָדערניזירט און דזשאַז-באַנדירט. צוגעפּאַסט צו דער ראַדיאָ-צייט. די מוזיק פון פינפטען פּראָגראַם איז פאַקטיש אַ פּרעכטיגע.

דאָס זעלבע קען מען זאָגען אויף דעם מאַלער פּריץ קליינמאַן. מיינער אַ חבר האָט זיך וועגען איהם זעהר טרעפליך אויסגעדריקט: „דער מאַן האָט חוצפּה", און איך האָב צוגעגעבען — און טאַלאַנט. זיין דעקאָראַציע פערכאַפּט נישט נאָר דאָס אויג, דורך זייער שעהנ-קייט און פאַרבען פּלאַכטען, נאָר דורך זייער שכל'דיגקייט און זין. פּריץ קליינמאַן איז אַ בעדייטענדע קראַפט פאַר טעאַטער-דעקאָראַציע.

„אַזאַזעל" האָט אויך איצט אַ נייעם רעזשיסער ה׳ אַנטאָני וואַווזשאַ. אַ בע-דייטענדע קראַפט, האָט זעהר שעהן און טרעפליך איינרעזשיסירט דעם פינפטען פּראָגראַם. ער זוכט אָבער נאָך. ער האָט זיך נאָך נישט איינגעלעבט מיט די בעדערפנישען פון יודישען טעאַטער ס'איז אָבער זיכער, אַז וואָס ווייטער וועט אַלץ בעסער ביי איהם געהן.

און די אויספיהרער אַליין. לעבען זאָלען זיי. זיי זענען דאָך אמת'ע האַר-ציגע יודישע אינטעליגענטע אַרטיסטישע כוחות. זיי האָבען מיר דאָך אַזוי לאַנג אַזוי לאַנג געזוכט אין דער יודישער צושפּרייטער אַרטיסטען משפּחה, ביז זיי האָבען זיך ענדליך צוזאַמענגעטראָפען.

קודם-כל אַלאַ ליליט. זי איז איצט נישט נאָר די פעהיגסטע יודישע סוברעטע, נאָר לויט מיין מיינונג די איינציגסטע, אונגעהויער פעהיג, שעהן, זינגט, טאַנצט און שפּילט. ס'איז וואונ-דערבאַר, אַז ס'האָט ערשט נעדאַרפט קומען דער „אַזאַזעל", כדי ליליט זאָל פאַר אונז נישט פערלוירען געהן. איך וויל נאָר פערגלייכען איר נומערן פון איצטיגען „אַזאַזעל"-פּראָגראַם, וועלכע זענען ווייט איינער פון אַנדערן כמזרח למערב: „קעכין", „טשאַרלסטאָן", „ביז 120 יאָהר", און „שניידערס". די אַלע נומערן ווערען אויסגעפיהרט דורך אַלאַ ליליט. זי בעזיצט דעם טעקסט, מוזיק און דאָס אודיטאָריום, און יעדען נו-מער אויף איהר שטייגער. זי איז די אַרטיסטין פון גאָט'ס גענאָד.

אַ מאַטענדע קראַפט פאַר'ן מיניאַטור-טעאַטער איז פּראָי לוריע-שפּיגעל. זי האָט פערשטענדניש און פעהיגקייטען, אין „גולם" און „פּריזיער" האָט זי דעם ערפאָלג וואָס קומט איהר.

לאַנדוי און ספּרונגאַטש-די גוט בע-קאַנטע יודישע אַרטיסטען. זיי זענען שטענדיג אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ. ספּרונ-גאַטש אין „חדר", די „וואַנט", „פּרי-זיער", לאַנדוי אין „גולם", „זעלנער-לעך" — זענען די נשמה פון די נומערן.

פּאָזנאַנסקי, פּאַטאַשינסקי, מעלניק און מאַנדעלקאָרן — דאָס איז דער אויפוואַקסענ-דער יודישער אינטעליגענטער אַקטיאָ-רען-מאַטעריאַל. מיט וועלכען נישט איין יודיש טעאַטער וועט זיך נאָך גרויסען.

אין מיטעלפּונקט שטעהט גאָדיק, וועלכער האָט אַ חוץ זיינע אַלע פעהיקייט. דעם פּאָסטען כאָן, חוץ און האַלט די גאַנצע צייט דעם קאָנטאַקט, צווישען זיינע ביהנע-חברים און דעם פּובליקום.

י. דאַניק.

קוריאָזען פון די וואַרשאַווער וואַהלען.

„ראַבאָטניק“ דערצעהלט איינינע שפּאַסיגע קוריאָזען פון דעם וואַהל-טאָג אין וואַרשאַ.

פאַר דעם וואַהל-ביוראָ אויף שפּיטאַלנע גאַס שטעהט אין דער רייהע אַ טיפּישע וואַרשאַווער „קומע“, אַ מאַנגעל-אינהאַבערין, אָדער אַ גזוועלבערין.

עס הויבט זיך אָן אַ געשפּרעך װעגען די צעטלען, פאַר וועלכע מען דאַרף שטימען. די מעהרהייט איז פאַר דעם 12-טעל.

– און איך שטים פאַר דעם 16-טעל, – ערקלערט די „קומע“.

– פאַר די יודען ? – פרעגט אַ צווייטער בייַ דער אַלגעמיינער אויפמערקזאַמקייט.

– נישט פאַר יודען, נאָר פאַר דער ליסטע 16.

– איהר זענט אַ קאַטאָליטשקע, צי אַ יודישע.

– אַ קאַטאָליטשקע.

– איז צוליב וואָס שטימט איהר פאַר יודען ?

– מיינע ליבע, איך בין געבוירען געוואָרען דעם 16-טען, חתונה געהאַט דעם 16-טען און איבערהויפּט איז זעכצעהן מיין גליקליכע צאָהל אַזוי, אַז כ'וועל שטימען פאַר'ן 16 טעל.

זי האָט זיך נישט געלאָזט איבעררעדען.

*

אויף גורנאָשלאָנזקע-גאַס האָט עפּעס אַ ווייבס-צימער זיך נישט געלאָזט איינרעדען זי זאָל שטימען פאַר'ן 12 טעל.

– ווען עס האָט נאָך געלעבט דער קשיאָנדז (זי האָט אָנגערופען דעם נאָמען פון אַ קשיאָנדז, וואָס לעבט שוין נישט) האָט ער מיר בעפוילען צו שטימען אויף דער ליסטע נומער 8 און איך וועל שטענדיג, ווי לאַנג איך וועל לעבען שטימען אויף דער ליסטע נומער 8.

*

ביי די וואַהלען אין קראַנקען-קאַסע האָב איך געשטימט פאַר דער קאָמונע, ווייל דאָס איז אַ קאָמוניסטישע אינסטיטוציע דערצעהלט עפּעס אַ וועהלער אין אַ אוניפאָרם פון אַ „וואָזשנע“ אין אַ פּריוואַט באַנק – אָבער אין מאַגיסטראַט שטים איך פאַר דעם 12-טעל, ווייל דער מאַגיסטראַט דאָס איז אַ „פּאַנסקע“ אינסטיטוציע – עס מוז זיין גערעכטיגקייט.

*

אויף ברעסטער גאַס אויף פראַגע בעט אַ יודינע די וועהלער מען זאָל איהר אויספּוישען צוויי 5 לעך אויף איין 10. זי וויל שטימען פאַר זיך און פאַר'ן מאַן, איהר מאַן איז פאַרנומען און קען נישט קומען שטימען...

א נייע וועלט-מלחמה

קען אויסברעכען ביי די פּערפומעריע-אינהאַבער צוליב די שטאַרק-רעדוצירטע פּרייזען פון אַלע קאָסמעטישע אַרטיקלען, ווי: פּודער, פּערפומען, קעלנישע בלומען וואַסערן, פאַרשידענע קרעמען, וואָס די בעקאַנטע פירמע י. דרוקיער, זאַוואַדזקא 11 האָט אַרויסגעשטעלט. בעטע זיך צו איבערצייגען.

גלייכצייטיג ווערט בעמערקט. אַז דער פּרייז פון קאָטי-פּודער איז פאַרקלענערט געוואָרען ביז 2 90 אַ שאַכטעל.

רעעלע סחורה! סאָלידע בעהאַנדלונג.

פאַר ענגראָסיסטען – גרויסער ראַבאַט. מיט אַכטונג

J. DRUKIER,

.11 ZAWADZKA 11

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

5481. הויזווירט פון שייבלער'ס-מאַרק.

אויב ס'איז געקומען צווישען אייך צו אַ פאַרשטענדיגונג אין אויגוסט. ראָזיעמטשי. בנוגע דער סומע גרונט-דירה-געלד, האָט שוין דער אורז. ראָז. דאָס רעכט נישט צו וועלען אויסהערען דעם לאָקאַטאָר פון דער זעלבער דירה אין יאָהר 1914 בכדי איצט נאָכאַמאָל פעסטצושטעלען דאָס גרונט-דירה געלד.

איהר קאָנט אָבער יאָ פאָדערן אַ קאָמיסיע, פאַרשטייט זיך, אַז איינצאָהלען וועט איהר מוזען.

דירעקט איינקלאָגען אין פרידענס-געריכט אויף דירה געלד און פאָדערן וויפיל איהר ווילט איז נישט ראַטזאַם, ווייל דאָס געריכט וועט נעמען אין אַכט די דעציזיע פון אורז. ראָזיעמ. און אייך צו'משפּט'ן גאָר אַזויפיל וויפיל דער אורז. ראָז. האָט פעסטגעשטעלט.

––––

5482. F, L.

איהר דאַרפט האָבען, שטעלענדיג זיך צו דער מאַבאַר-קאָמיסיע, עפּיס אַ דאָקומענט, וואָס זאָל בעשטעטיגען אייער אידענטישקייט. אויב איהר האָט נישט קיין פּאַס, קאָנט איהר זיך מאַכען אין אייער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אַ שוויאַדעקטווא, אַ מעלדונגס-אַטעסט.

––––

5483. ל. פּרושעדבורסקי.

אַ ספּולקע קאָמאַנדיטאָווי צו רעגיסטרירען אין האַנדעלס-געריכט איז אַ'ענערגיסטער פאָרמאַליטעט און מיר ראָטען אייך דעריבער נישט אָנצופאַנגען זיך אַ „רעכטסקאָנסולטאַנט“, נאָר זיך צו ווענדען וועגען דעם ענין צו אַן אַדוואָקאַט.

––––

5484. אַ לעזער פון אָזאָרקאָוו.

ס'איז אַ פראַגע, צי גיט אייך אין אונז פון אויספיהרען דעם אורטייל צי אין אויסמיישען די איינפּאַנק פון ווראָק. אין ערשטען פאַל דאַרפט איהר די אַנקלאַגע דערלאַנגען אין פרידענס-געריכט אין אָזאָרקאָוו, ווייל דאָרט ווערט דער וויראָק אויסגעפיהרט.

אין צווייטען פאַל דאַרפט איהר דערלאַנגען די אַנקלאַגע אין לאָדזשער קרייז-געריכט, וועלכע האָט דעם וויראָק אַרויסגעגעבען.

––––

5485. אַלעקסאַנדער-אָוויטש.

איהר מוזט תיכף מעלדען דער פּאָליציי, אַז איהר האָט געפונען דעם פּאָרטפעל.

די פּובליקאַציע אויף דער צייטונג איז נישט גענוגענד.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן).

(24

יהודית איז צוגעקומען צו לוריען, און איהם אַרומגענומען:

– אַך, טאַטע-לעבען, ווי ווייט זיי קאָנען דיך נישט, אַז זיי זענען דיך חושד...

דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנד, איז זי אָפּגעטראָטען.

נישט אַכטענדיג אָבער דעראויף, וואָס זי מיט קורט'ן איז געשטאַנען ביי דעם טישען, האָבען זיי זיך צוגעהערט צו דעם ווייטערדיגען צוגאַנג פון פערהער.

– איך פאָדער, אַז איהר זאָלט גענוי אויפקלעהרען אייער שייכות צו דעם ענין. דאָס נאָז-טיכעל געהער צו אייך, און זי האָט אייך גע'דינט ביים אויספיהרען דעם מאָרד: דורך איהר וועגד איך דעם חשד אינגאַנצען אויף אייך...

– ס'איז העפליך !.. צי איז דען נישטאָ אַ מיטעל אייך צו דערווייזען, אַז איך בין אַנ'ערענטליכער מענש, וואָס איז אַפילו נישט פעהיג אַ ליגען צו זאָגען ?

– אדרבא, עס איז דאָ אַ מיטעל !

– וואָס פאַר אַ מיטעל ? בין איך דען ביכולת איהם אויסצונוצען ?

– נאַטירליך ! עס איז אונמעגליך, אַז לעווענטאַל זאָל אייך האָבען געגעבען אַזאַ גרויסע סומע אונטער פּיער אויגען, אָהן עדות. ער האָט געמוזט פאָדערן אַ קוויטונג. האָט איהר איהם אַזאַ קוויטונג אַרויסגעגעבען ?

לוריע האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ, און דערביי אַ שווערען זיפץ בעגעבען.

ער איז געוואָרען זעהר בלאַס. איצט ערשט האָט ער אָנגעהויבען צו פאַרשטעהן, אין וואָס פאַר אַ קריטישער לאַגע ער געפינט זיך, און אַז עפּיס אַ פאַטאַלער צופאַל האָט אַלע בעווייזען געווענדעט געגען איהם. דעריבער טאַקי האָט זיך דער דאָזיגער אומגליקליכער מענש אונטערגעגעבען דער שוואַכקייט, פאַרלוירען

ביז-איצט האָט איהם זיין אמת-זאָגען גאָרנישט געהאָלפען, און שאָדט איהם אפילו, האָט ער זיך אונפאַרזיכטיג געוואָלט אַרויסהעלפען מיט אַ ליגען.

ער האָט דעריבער אַרויסגעשטאַמעלט מיט אַ אַיטערדיגער שטימע, וואָס איז געווען אָדורכגעזאַפּט מיט טרעהרען :

– אַ קוויטונג... גו, אוראי...

– אַלזאָ, הייסט עס, אַז איהר האָט יאָ אַרויסגעגעבען אַ קוויטונג לעווענטאַלען אויף די פופצעהן הונדערט קראָן, וואָס ער האָט אייך אויסגעבאָרגט ?

– פאַרשטעהט זיך...

דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט מיט דערלייכטערונג אָפּגעאָטעמט, און גוטמוטיג אַ שמייכעל געטאָן.

– אויב אַזוי, איז וואויל... איך בין זעהר צופרידען דערפון. איך זעה, איהר רעדט אויפריכטיג, און עס וואָלט מיר, באמת געווען אַ שאָד איך זאָל זיך טאָהען אין אייך געטאָרט !.. פאַרוואָס-זשע, צום טייוועל, האָט איהר עס מיר ביז איצט נישט געזאָגט ?

– ווייל... ווייל איך האָב נישט געוואוסט ! – האָט זיך לוריע פאַרטיידיגט, אינגאַנצען בעגאָסען מיט אַנגסטען, קלאַמערענדיג זיך מיט די לעצטע כוחות אין דעם ליגען, אַלס דעם איינציגען אויסלייזער.

זיין טרייסט איז אָבער געווען אַ קורצער.

די צורודערונג איז באַלד ווידער אָנגעקומען, ווייל דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט גלייך אַ פראַגע געטאָן:

– וואָס איז געווען געשריבען אין דער קוויטונג ?

לוריע האָט זיך בעמיהט עפּוואָס אויסצוטראַכטען ; ער האָט פאַרשטאַנען, אַז ער מוז שוין ווייטער זינקען אין דעם זומפּ פון ליגען. ער איז אָבער געווען זעהר אויסגעפּייניגט, און ער האָט נישט געוואוסט וואָס פאַר אַ תשובה ער האָט צו געבען.

– וואָס ? איהר געדענקט נישט ?

– יאָ, איך האָב אַ שוואַכען זכרון...

– פּרובט זיך, פונדעסטוועגען, עפּעס צו דערמאָנען

לוריע האָט צוגעמאַכט די אויגען, אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און אַרויסגעשעפּטשעט :

– דאָס איז אַזאַ קבלה-קוויטונג, ווי אַלע אַנדערע : „איך, דער אונטערגעשריבענער, שמואל לוריע בין שולדיג דעם הער שמואל לעווענטאַל די סומע פון פופצעהן הונדערט קראָן, וואָס איך

האָב פון איהם בעקומען געבאָרגט דעם 5-טען מאַי ד. י.“.

– נו, און דאָס איז אַלץ ?

– יאָ ה' ריכטער, דאָס איז אַלץ ! – האָט לוריע געענטפערט.

– וואו-זשע, אַ שטייגער, האָט לעווענטאַל געקאָנט אַוועקלעגען די קוויטונג ?

– איך ווייס, בנאמנות, נישט !

– ער האָט דאָך די קוויטונג, אין אייער אַנוועזענהייט נאָך, געמוזט אין ערגיץ בעהאַלטען ?

– ווען איך בין אַרויס האָט ער דאָס קבלה צעטעל געהאַלטען אין האַנד...

דער ריכטער האָט זיך געווענדעט צום יונגען לעווענטאַל, וועלכער איז געשטאַנען אין דער טיר פון צווייטען צימער.

– צי ווייסט איהר נישט, יונגערמאַן, וואו אייער פאָטער פלעגט האַלטען דאָקומענטען, רעכענונגען, קוויטונגען ?

– אין קאָמאָד, וואָס שטעהט אין שלאָפצימער.

– מיר האָבען אויסגעטרייסעלט אַלע שופלעדער און גאָרנישט געפונען.

– אפשר האָט איהר שלעכט געזוכט ! – האָט לוריע היי-זשעריג אַ זאָג געטאָן.

– מעגליך ! – האָט איהם דער ריכטער איבערגעשלאָגען, און אַ וואונק געטאָן צום פּאָליציי-קאָמיסאַר.

יענער איז תיכף אַוועק אין שלאָף-צימער, און אין משך פון אַ פערטעל שעה האָט ער גענוי געזוכט און געבישטערט אין אַלע שופלעדער. עס האָט זיך בלויז געהערט אַ שאָרכען פון די פּאַפּירען.

בעת מעשה איז קאַרל דריידיק געוואָרען אַלץ אומרוהיגער און אומרוהיגער.

ער האָט נישט חושד געווען לוריען, אַז מחמת שרעק, האָט יענער געזאָגט ליגען. פאַרקעהרט, ער האָט געמיינט, אַז דער פערדעכטיגער אין בעגעהן דעם פערברעכען האָט גערעדט ריינעם אמת, אַז די קוויטונג געפינט זיך דאָ טאַקע אין ערגיץ, און אַז אויב מען וועט זי אויסגעפינען, וועט לוריע, ממילא, בעפרייט ווערען פון דעם חשד...

(פאָרטזעצונג קומט).

קאַנדידאַטן אויפ'ן אונגארישן קעניגליכען טראָן.

(ענדע פון 3 טע זייט).

ביירוהיליגע נישט פערגינען. רומעניען און יוגאָסלאַוויען, די צוויי יורשים פון אונגאַרן'ס אַמאָליגען פערמעגען מעגען האָבען זייערע מלכים, און אונז פערגינט מען נישט!

אַזוי האָט עס אויסגעזעהן ביז איצט. אין דער לעצטער צייט זענען אָבער אַ טייל פון די מאָנאַרכיסטען געוואָרען אומגעדולדיג. זיי קענען נישט אַזוי לאַנג וואַרטען און מען האָט אַרויסגערוקט אַ נייעם קאַנדידאַט, דעם פרינץ אַלברעכט פון האַבסבורג. דער פרעטענדענט אויפ'ן טראָן איז אויך אַ כשרער, לעגיטימער און ער האָט נאָך אין זיך אַ גרויסע מעלה, וואָס ער איז שוין חתן-בחור. מען וועט איהם חתונה מאַכען מיט אַ פרינצעסין פון רומעניען, אָדער נאָר פון איטאַליען און דערמיט בעקומען אַ שטאַרקען מחות, וואָס וועט העלפען פיהרען דעם חתן צום טראָהן.

אַזוי איז די קעניגס פראַגע ווידער געוואָרען אויפגעוויקעלט אין אונגאַרן.

די פרעסע אין איראָפּע האָט די סענסאַציע אויפגענומען און עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ מין קאַמפּאַניע אַרום דעם צווייטעלהאַפטען טראָן. מילא, וואָס חברה קען אַלץ שרייבען ביי אַזאַ געלעגענהייט, איז נישט וויכטיג. עס איז אַ דאַנקבאַרע טעמע און עס לאָזט זיך דעריבער ריידען און שרייבען. וויכטיג איז, וואָס די קעפּ פון אונגאַרישע לעגיטימיסטען זאָגען. און דער בעציהונג איז אינטערעסאַנט די מיינונג, וואָס דער ערצהערצאָג יאָזעף און דער גראַף אַפּאָניי האָט אַרויסגעזאָגט אין דער עפענטליכקייט.

דער ערצהערצאָג יאָזעף איז דער זקן פון דער האַבסבורג-דינאַסטיע און דערצו גילט ער פאַר'ן „אונגאַרישען ערצהערצאָג". דער כשר'ער מאַדיאַר און זיין וואָרט האָט עפּעס וואָס צו בעדייטען. ער האַלט, אַז איצט איז נאָך בכלל נישט די צייט דערפון צו ריידען ווען אַז די צייט וועט קומען, איז נאָר דאָ איין קאַנדידאַט, אַ כשר'ער, און דאָס איז דער יורש אָטאָ דער צווייטער. קיין צווייטער טאָר זיין פּלאַץ נישט פערנעמען. נאָך דיימליכער האָט זיך אַרויסגעזאָגט דער גראַף אַפּאָניי אויך ער איז מסכים, דאָס מ'טאָר גאָר נישט טראַכטען וועגען אַ צווייטען קאַנדידאַט אויפ'ן טראָן און ער שטיצט זיין מיינונג מיט פאָלגענדע אַרגומענטען:

עס קען נישט זיין קיין קעניגס-פראַגע אין אונגאַרן, מיינט דער גראַף ווייל לויט'ן געזעץ פון יאָהר 1723 (סך-הכל!) איז אָטאָ דער צווייטער קעניג אין לאַנד. און אויב ער איז נישט געוואָרען געקריינט אין משך פון 6 חדשים ווייל ער איז אַרויף אויפ'ן טראָן (!) איז עס וואָר אַ טעכנישע פערשפּעטיגונג צוליב אויסערע סיבות. אָבער דער טראָן איז בעזעצט און קיינער קען איהם נישט אַרפּוואַרפען. אויב עס איז דאָ אַ קעניגס-פראַגע, איז עס נאָר אין דעם זין, דאָס מען מוז אָפּוואַרטען דעם ליגיטימיסטען מאָמענט, ווען די קרוינונג וועט פאַקטיש קענען ווערען דורכגעפיהרט. אויב עמיצער וועט אויסנוצען די איצטיגע שווערע לאַגע און וועט זיך אַרויסכאַפּען אויפ'ן טראָן, וועט ער זיין אַנ'אוזורפּאַטאָר און עס גלויבט זיך גאָרנישט, עס זאָל זיך געפינען אַ פרינץ פון דער האַבסבורגער דינאַסטיע, וואָס זאָל בעגעהן אַזאַ עבירה. דער קעניגליכער הויף, וואָס געפינט זיך לעת עתה אין לאַקוויימאַ (שפּאַניען) וואו עס וואוינט די אַלמנה פון קייזער קאַרל, די געוועזענע קייזערין ציטאַ, האַלט זיך שטאַרק. דאָרט זאָגען חלילה קיין חלוקי-דעות נישטאָ א.אַ.וו.

מיר זעהען, אַז די רעדעל-פיהרער פון מאָנאַרכיזם האַלטען זיך פעסט ביים געזעץ אַש פון יאָהר 1723 און האָבען נישט בדעה עפּעס דערפון מותר צו זיין. מיר קענען דערפאַר רוהיג שלאָפען, אונגאַרן האָט אַ קעניג, וועלכער לערנט נאָך דערוויל ביי די פראַנציסקאַנער גלח'ים אין לוקסענבורג, ווי אַנצופיהרען די מלוכה, אָבער ער איז דאָ, און ווען עס וועט קומען די צייט, וועט ער זיך בעווייזען און אָנטון די קרוין אויפ'ן קאָפּ.

צי וועט טאַקע די צייט אַמאָל קומען?

י. פראַנער.

Dr PRYBULSKI

זאַחאַדניאַ 1, טעלעפאָן 38-25

וענעריש אין האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוועגד

דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

Dr. med. W. Eychner

פראַקטיצירט איבער בלוט-קלאַנקען און אוראָלאָגיע

סקאָרעשעווסקי 11, טעל. 72-36

נעמט אָן פון 8—9, 12—... 294 ...

אַנהויב 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, יום-טוב — 1 אַ זייגער נאָכם. — אויפ'ן 1-טען סעאַנס וענען אַלע פּלעצער 60 גראָשען. פערשטאַרקטער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' מ. ניעוויאַדאָמסקי.

DOUGLAS FAIRBANKS

די בעסטע קרעאַציע פון'ם קעניג פון האָליוואָד

CZARY

היינט און פאָלג. טעג

אָדער

דאָס געשפּענסט פון דער שטאָט קאָפּסטראַנאַ

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטש 20

גאַסטשפּילען פון 1-טען וואַרשאַוער יוד. מיניאַטור-טעאַטער

„אַזאַזעל"

קאָנפערענסיער: א. נאַדיר.

עס נעהמען אָנטייל: אַלאַ לילית, לוריע שפּיגעל, וו. גאַדיק, ש. לאַנדוי, י. טשרוגאַטש, י. מאַנסדאָרף, נ. מעלניק, מ. פּאָטאָשינסקי, ה. פּאָזנאַנסקי און אַנדערע.

היינט, זונטאָג, דעם 29. מאַי ד. י. 9 אַ זייגער אָוונד — 5-טער טאָג

פון גרויסען

5-טע פּראָגראַם

קינסטל. לייטונג: טעאָ אָרצישעווסקאַ

דעקאָראַטיווע לייטונג: פריץ קליינמאַן

דימעראַרישע. משה בראָדערזאָן

כאָרעאָגראַפיע: אַלאַ לילית

מוזיקאַלישע. הענעך קאָן

דירעקשיע: י. דזשאַציגער

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פון יודישע טעאַטער.

עדפאָלג פון די פאָרשטעלונגען.

די לעצטיגע פאָרשטעלונגען אין יודישען טעאַטער זענען אַדורך ביי איבערפולטע זאַלען און מיט אַ גרויסען ערפאָלג. אַלע האָבען שטאַרק אויסגענומען און דער עולם האָט זיך גוט געווילט.

היינט ווערט געשפּילט „קאָוקאַזער ליבע". מאָרגען — אַ פּאָפּולערע פאָרשטעלונג „די בלינדע יתומה".

אין אַלע פאָרשטעלונגען בעטייליגען זיך די אַרטיסטען: פּאָליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, באַרימאָוואַ, אַביגלאַ, בעזמאַן, פאַדערמאַן, גאָלדשטיין, האַמבורגער, באַלבירסקי און אַנדערע.

שול-קינדער

מאַכען אַ פאָרשטעלונג.

דעם 11 יוני, אינדערפריה וועט אין פילהאַרמאָניע זאַל פאָרקומען אַ גרויסע קינדער-פאָרשטעלונג אין דער אויפפיהרונג פון די שילער פון דער באָראַכאָוו שול (ציגעל-גאַס 26). די קינדער פאָרשטעלונג זאָגט-צו צו זיין אַן אמת'ער קינדער-יום טוב אַ דאַנק דעם פּראָגראַם, אין וועלכען ס'געהען אַריין די מעלאָדישע קינדער אָפּער „דאָס פערבלאָנדזשעטע מיידעלע", ריטמישע טענץ, גימנאַסטיק, כאָר-געזאַנג און דעקלאַמאַציעס.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-82

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וענערישע און מאָגען-קראַנקהייטען.

איז צוריקגעקומען.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד.

פערלאַג „מסורה" לאָדז

צו דער 15 יעהריגער יאָהרצייט פון'ם בעוואוסטען גאון און גרויסען שתדלן פון'ם פוילישען יודענטום הרב הגאון ר' אליהו חיים מייזעל זצ"ל איז ערשינען

זכרונות פון לאָדזער רב

וואו עס ווערט געשילדערט זיינע מעשים און מסירת נפש צו ראַטעווען דאָס יודענטום אין פערשידענע צייטען ביי די צאַרישע רעגירונג דערונטער דאָס בלוטיגע יאָהר 1905

ענטהאַלט 300 זייטען מיט אַ גאַבינעט בילד.

פרייז 6 זל. אין פּראַכט-באַנד 6.75

פאַר די לעזער פון „נייעם פאָלקסבלאַט", וועלכע וועלען אויסשנײדען דעם אָנאָנס פרייז נאָר 4 זל. צו בעקומען ביי

A. M. Gubsztajn, Łódź, Wschodnia 54.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער

נעמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

טעמעל ביליג! ...

טליתים-פאַבריק

אויספערטיגונג פון טאַלעטס, האַלב-טאַלעטס וויידענע טליתים פון יערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספאַרפיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. ציטרינאָווסקי, קאַמיענאַ 4.

אין צווייטען וויער פאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298 בעשטעלונגען מ'טערען אויך אָננעמען אַלטע טליתים צו וואַשען.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78

הויט און וענערישע קראַנקהייטען, רענטגען און ... אינטס.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 און אָוונד
פרויען—12 ביז 3 נאָכם. 873

שניידער-הילף!

כעמיש וואַשען גאַרניטורן 5 זל. פרעסען גאַרניטורן 3 זלאָטעס מ'ערען אויך אָנגעשיקט אַהיים עס ווערט אויך געפּרעסט אויף דער שטעל. 856

קאָנסטאַנטינער 5 וו.1.

Dr. St.
HEINRICH

ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערליכע קראַנקהייטען.
פּאָמאָרסקאַ 10 טעל. 47-67.
שפּרעכשטונדען פון 4 ביז 6 נאָכם.
אויך אין זשאַכאָווע אין דער
Willa Sokołowskiego
obok dworca.

לויהן-אַרבייט

נעהמט איך אָן אויף ענגלישע שטיהל אויף גוטע בעדינגונגען. ווענדען זיך וואָלטשאַנסקאַ 27, וו. 11

אַדרעסע-מאַשין

פירמע „דירקאָפּ" אין גוטען צושטאַנד פּריזווירדיג צו פערקויפען. צו ערפאַהרען ביי פּאַסענפּעסט, וסכאָדניאַ 54

סאַנדאַלען

געניימע

צו פערקויפען צו מעסיגע פּרייזען אין דער פאַבריק

זאַכאָדניאַ 34 34

ביי ה' סעגענבוים.

Nach Deutschland
fahre diese Woche ab und nehme verschiedene Aufträge zur pünktlicher Ausführung an. Interessenten wollen sich bei **Weisberg**, Kościelna 2, tel. 23·05 melden. 848

הילפס-אַגראַנישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערצוהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומע)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילבאַהאַנדלונג.

CEGIELNIANA 6,
tel. 51-69

שפּרעכשטונדען פון 5 — 7 אָוונד.

פאַבריק פון

זשירענדאָלען

ווי אויך גאַלוואַנישע בראָנזיר-אַנשטאַלט

מ. לידער, לאָדז

צעגעלניאַנאַ 33, טעל. 41-53

נעהמט אָן אַלערליי בעשטעלונגען צו איבערגילטען, פערזילבערן, ניקלען, בראָנזירען און אָקסידירען. עס ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי רעפּעראַטורען פון פערשידענע מעטאַלענע און זילבערנע געגענשטענדע, פּינקטליכע אויספיהרונג.

גוט און ביליג מיט אַ גאַראַנטיע פאַר דויערהאַפטיגקייט. 748

די ביליגסטע קוועלע פון

מענער-הימען

פון פערשידענע קוואַליטעטען און פאַסאָנען

קען מען נאָר בעקומען אין דעם בעוואוסטען היט-געשעפט פון די לאַנג-בעקאַנטע פירמע

„SPLENDID"

Konstantynowska 31

אויך נעמט איך אָן היטען צו פאַסאָנירען. י. קאָנקורענץ-פרייזען.

מוטערס!

פערלאַנגט אין די אַפּטייקען און טקלאַד-אַפּטעקען דעם היגיענישען

פודער פאַר קינדער

„Puder Dzidzi"

(מיט'ן העהנדעל) 7571

וועלכער דערהאַלט דעם קינד'ס קערפּער אין געזונדהייט און ריינקייט.

אַ שאַכטעל 60 גראָשען.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלנ.19)

טעלעפאָן 19-94.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און וענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 5—8 אָוונד, פרויען פון 4—5, ספּעציעלער וואַרטע-זאַל. 603

Dr. med.
L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען

Nawrot 8,
telefon 19-90.

שפּרעכשטונדען פון 4—7 אָוו. 291

וחיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17?

ואמרת אליו, זאָלסטו איהם ענטפערן

— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, דאָרט ווערען אויסגעפיהרט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אַגענטור, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאָטיסאַריאַט-רושאַנדע, ביטעס וועגען דירה און אויסשאַנד ראַזשעטשעניע אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַווניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און ביליג!

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	9½-12, 4—5
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11-1
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	12—2
ד"ר שטרייכפעלד	געדערמען און מאָגען קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד"ר ליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

ענטגען-טעראַפּיע, שפּעציעלע ... אַ. ז. וו. ... קינסטליכע ... אויף פערלאַנג — היזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריע ווערען געמאַכט אַלע סאָרטען אַנאַליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120

אימפונגען נעגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ"מ.
ד"ר קאָזשיטשקאַ סמאַראַגדאָווסקאַ	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

ב׳קויף

בריליאַנטען, בּיזשוטעריע און קאַמבּאַרד - קוויטען און צאָהל די פולע ווערט

J. FIJAŁKO

קרעדיט

נעמ׳ט אָן בּיים קויפען פינגערליך, זייגערלעך און זעגעל. אַנד. בּיזשוטעריע

געוויסענהאַפטע און סאָלידע בּע-האַנדלונג פון די ג. קונדשאַפט

פעטריקאווער 1

קינדערוואַגען פון 50 זל.

ספּאָרטוואַגען אויף גומי מיט בּעדער
פעלד- און מעטאַל-בּעטען, מאַטראַצען, אייז-שענק, וואַש-טישען אין רייכסטען אויסוואַהל אויף גינסטיגע בּעדינגונגען עמפּפעהלט די עלטסטע לאָדזער מעטאַל-מעבּעל-פאַבּריק פון

I. B. WOŁKOWYSKI

Sienkiewicza 3/5, tel. 37-70
11 NARUTOWICZA 11
די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1896.
אַכטונג: מיר בּאַרגען אויס עטען אויף זומער-וואוינונגען.

Miejski Kinematograf Cświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג — פאַר דערוואַקסענע!

Monna Vanna

פאַר יוגענד!

„W czepcu urodzony“

אויסער׳ן פּראָגראַם:

Prawo Mimikry. Wychowanie fizyczne

Dr. med.

B R A U N

פּאָלודניאָווא 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.
בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַבּאַדניע טעל. 49-66

צאָהן - כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון׳ם מויל, גומען, דזשאָנסלעס, צאָהן - פּיסטולעס א. ז. וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. אָנטאָ 11—2.

געעהרטע קונדשאַפט!

צו דעם קומענדיגען זומער-סעזאָן עמפּפעהל איך א רייכען אויסוואַהל

זומער- פאַנטאָפעל

ווי: פרינעלקעס לעדערנע, קאָלירטע, לייווענטענע אלעס גוטע פאַסאָנען אויף פראַנצויזישע און סלופקאָווע קלעצער, ווי אויך גוטע זוילען אינלענדישע און אויסלענדישע, סקאָראָ-כאָדעס, סאַנדאַלען אייגענע אויסאַרבּייטונג, שוואַמען גרייכישע און אַמעריקאַנישע, זאַמש-לעדערלעך.

מיט אַכטונג

I. TSAKUMAKIS

ŁÓDŹ, PIOTROWSKĄ 7. 502

שיינט אייער געלד!

און קויפט
שירמס און שטעקענס
נאָר אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פיינענבּוים,
נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)
ווייל אָהער קענט דאַרט קויפען מיט 25% בּיליגער ווי אַנדערש. ∴ בּעסטע אויספיהרונג. בּעמ.: מ׳ווערט אָננענומען אַלע רעפּאַראַטורן ווי אויך איבּערציהען

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבּינעט
זגיערסקא 17, טעל. 33-16.

ד״ר ראַ[illegible]אָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10, 5½-6½
ד״ר רוזשאַנער	הויט- און געשלעכטס-קר.	11-10, 2-1
ד״ר גאָלדשטיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1
ד״ר יוסטמאַן	נערוועןקראַנקהייטען	2-12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד״ר פאַפּיערני	נירען- און געבורטס-הילף	6-5 1-12½
ד״ר קאַנמאַר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1, 5 4
ד״ר ווינבּערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-6½ 1-11
ד״ר טמופעל	רענטגען	6-4 12-2
א. בּראָשטשיק	צאָהן-אַרצט	7-8
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2-9

צאָהן-פּאַנגרהיילונג, בּעלייכטונגען, קאָראָנען, פּאָמבּען, א. אז. א.
בּיי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
ר. נטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בּעשטראַהלונג און דורכליכטונ-גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגלינע אַנאַליזען. א קורס פאַר שוועסטער.
אָנמעלדונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
הייזער אַרצט ד״ר שמעה.

אַלע קאָסמעטישע מיטלען איז א לעפּעל פּראַשעק.

פון לאַנג האָט מען שוין געשפּרעכט צו מאַכען א קווינטעסענץ פון אַלע קאָסמעטישע מיטלען דורכ׳ן אַרויסבּעקומען פון זיי זייערע ספּעציפישע אייגענשאַפטען.

דער גינסטיגער רעזולטאַט פון די אַלע בּעמיהונגען איז

COSMOPOLIS

א זיכער מיטעל, וועלכער קאָנסערווירט פּראַקטיש דאָס פרישקייט פון פּנים, הענד און קערפּער

קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין זייף.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין פּערפום.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין קרעם.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז די קווינטעסענץ פון זייף, פּערפום און קרעם גלייכצייטיג.

פערטרעטער אויף בּעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געוואונשען.

הויפּט-סקלאַד אין פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5
צו בּעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּאַרפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.50 זל. פאַר שטיק. ווען מ׳קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד פאַר פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ׳ן בּעקומען פאָראויס 2.75 אָדער 3.25 אויף א נאָכנאַמע.
883
היט זיך פאַר פעלשונגען!

בּיליג און גוט!

ספּאָרט-וואַגען	58.— זל.
קינדער-בּעט מיט ניקל און שאַטק. מאַטראַץ	65.— „
אַמעריקאַנקע	30.— „

פּאָדערט איבּעראַל!
פון דער פירמע פעלד-בּעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT“
לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85.
הורט. פאַר רעעלקייט גאַראַנטירט. דעטייל.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבּינעט
534
„SANITAS“
צעגעלניאַנאַ 29, טעל. 51 44.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ שמערצלאָז צייהן און מויל-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בּעשטראַהלונג, ספּעציעל לאַבּאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן. נעהמט אָן פון 9—12 און פון 3—7 א ווייניגער אַרימער. בּיליגע פּרייזען. 1489

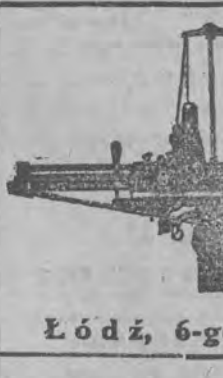

רויטלינגער מאַשינען-פאַבּריק
H. Stoll & Co., Reutlingen

אָריגינעלע לינקס-לינקס-מאַשינען, אַכטשלאָס שטאַקאָרד-מאַשינען, וואָס זיינען פּאַטענטירט. שטאַקאָרד-בּונטמוסטער-מאַשינען, געוועהנליכע פלאַך-שטריק-מאַשינען.
ערשטקלאַסיגע פאַבּריקאַציע. — אומבּעגרענצטע פּערפעקציאָנירונג - דויער. — בּעסטע בּעדינגונגען.
פערטרעטער פאַר פּוילען:

Leon Friedman i S-ka

Łódź, 6-go Sierpnia 3, telefon 609 (Benedykta).

אין גאַנץ פּוילען און אויך שוין אין אויסלאַנד רעדט מען נאָר פון דער בּעקוועמליכקייט און גוטסקייט פון די בּעוואוסטע זומער-לאַטשען

LEKROCHÓD

14001 P. N,

בּיטע אַכטונג צו געבען אויפ׳ן פּאַטענט-שטעמפּעל. צו בּעקומען אין אַלע בּעסערע שיך-געשעפטען.

הויפּט-סקלאַד: י. אַבּראַמאָוויטש, לאָדז, פּאָדזשעטשנאַ 15.

מענער-היטען

אינלענדישע און אויסלענדישע. נייעסטע פאַסאָנען און פאַרבּען פון די בּעסטע פירמען, ווי: היבּעל, פישער, פרענקעל, בּאָסע און אַנדערע. צו רעקלאַמע-פּרייזען עמפּפעהלט דאָס היטען-געשעפט פון

היימאַן טוראַבּינער

פּעטריקאָווער 82, פראָנט.

פערקויפט נישט אייערע דירות

44 מעבּעל 44

פעלצען, ניי-מאַשינען סטאָרען א. ז. וו. בּעסער איהר אַנטרעפט איך נישט בּיי די פירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאַנסקאַ (דלוגאַ)
בּעמערקונג: בּיי מיר איז שטענדיג אויף לאַגער פּערשידענע
מעבּעל, שיין גוט און בּיליג!

אַנאָנסען - פּרייז: פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פאַרמעג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פאַרמעג 60 גראָשען, נאָכ׳ן טעקסט 10 גראָשען, פאַרמעג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויפ׳ער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.
שור׳ א מילימעטער - שורה.

אַבּאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז: א חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר׳ן איינשיקן און טערמין פון די אַנאָנסען איז די עקספּעדיציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די עדמיניסטראַציע איז אָפען פון [illegible] און בּיינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kru[illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.